

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. spalio 7 d.*

„Deliktinė atsakomybė — Ekonominė ir pinigų politika — ECB — Nacionaliniai centriniai bankai — Graikijos valstybės skolos pertvarkymas — Vertybinių popierių pirkimo programa — Tik Eurosistemos centriniams bankams taikomas vertybinių popierių mainų susitarimas — Privataus sektoriaus įtraukimas — Bendrų veiksmų sąlygos — Kredito vertės padidinimas taikant išpirkimo schemą, skirtą vertybinių popierių, kaip garantijų, statusui sustiprinti — Privatūs kreditoriai — Pakankamai akivaizdus teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimas — Teisėti lūkesčiai — Vienodas požiūris — Atsakomybė dėl teisėto norminio akto — Neįprasta ir specifinė žala“

Byloje T-79/13

Alessandro Accorinti, gyvenantis Nikeline (Italija), ir priede nurodyti ieškovai, atstovaujami advokatų S. Sutti, R. Spelta ir G. Sanna,

ieškovai,

prieš

Europos Centrinį Banką (ECB), iš pradžių atstovaujamą S. Bening ir P. Papapaschalis, vėliau P. Senkovic ir M. Papapaschalis, galiausiai P. Senkovic, padedamų advokatų E. Castellani, B. Kaiser ir T. Lübbig,

atsakovą,

dėl ieškinio, kuriuo siekiama, kad būtų priteistas ieškovų žalos, kurią jie patyrė visų pirma dėl 2012 m. kovo 5 d. Europos Centrinio Banko sprendimo 2012/153/ES dėl Graikijos Respublikos išleistų arba visapusiškai garantuotų antrinę rinką turinčių skolos priemonių tinkamumo Graikijos Respublikos skolos mainų pasiūlymo kontekste (OL L 77, p. 19) ir kitų ECB priimtų sprendimų, susijusių su Graikijos valstybės skolos pertvarkymu, atlyginimas,

BENDRASIS TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas M. Prek, teisėjai I. Labucka ir V. Kreuschitz (pranešėjas),

posėdžio sekretorius J. Palacio González, vyriausiasis administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. vasario 25 d. posėdžiui,

priima šį

* Proceso kalba: italų.

Sprendimą

Teisinis pagrindas

- 1 SESV 127 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) tikslai ir pagrindiniai uždaviniai.
- 2 Protokolo Nr. 4 dėl Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statuto (OL C 83, 2010, p. 230; toliau – statutas) 2 straipsnyje ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodyti tie patys tikslai ir uždaviniai.
- 3 Šio statuto 18 straipsnyje numatyta:

„1. Kad pasiektų ECBS tikslus ir įvykdytų jos uždavinius, ECB ir nacionaliniai centriniai bankai gali:

- veikti finansų rinkose pirkdami ir parduodami (sudarydami neatidėliotinus ir išankstinius sandorius), įskaitant pirkimą ir pardavimą pagal atpirkimo sutartis, ir skolindami arba skolindamiesi skolos išsipareigojimus ir likvidžias rinkos priemonės eurai arba kitomis valiutomis, taip pat tauriuosius metalus,
- atlikti kredito operacijas su kredito įstaigomis ir kitais rinkos dalyviais skolinant lėšas užtikrinus pakankamu įkeitimu.

2. ECB nustato bendrus jo paties ar nacionalinių centrinių bankų atliekamų atviros rinkos ir kredito operacijų principus, įskaitant sąlygų, kuriomis jie pasirengę atlikti tokius sandorius, paskelbimą.“

- 4 Bendrus atviros rinkos ir kredito operacijų principus Europos Centrinis Bankas (ECB) visų pirma nustatė savo 2000 m. rugpjūčio 31 d. gairėse 2000/776/ECB dėl Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų (ECB/2000/7) (OL L 310, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 10 sk., 1 t., p. 268). Vėliau šios gairės buvo ne kartą iš dalies keistos, galiausiai konsoliduotos ir pakeistos 2011 m. rugsėjo 20 d. priimtomis ECB gairėmis (OL L 331, p. 1), kurios įsigaliojo 2012 m. sausio 1 d. Šių gairių I priede „Bendrieji Eurosistemos pinigų politikos priemonių ir procedūrų dokumentai“ (toliau – bendrieji dokumentai) nurodyti kriterijai, reglamentuojantys bendros pinigų politikos įgyvendinimą euro zonoje, įskaitant „tinkamo turto“ sąvokos (6 punktas) apibrėžties kriterijus. Šią sąvoką ECB paskutinį kartą aiškiau apibrėžė savo gairėse 2011/817, kai, be kita ko, bendrųjų dokumentų 6.3.1 ir 6.3.2 punktuose nustatė kriterijus, reglamentuojančius tiek minimalų griežtų kredito standartų ar kredito kokybės minimalios ribos, tiek griežtų kredito standartų reikalavimą dėl antrinę rinką turinčio turto.

Ginčo aplinkybės

- 5 2010 m. gegužės mėn. dėl finansų krizės Graikijos valstybėje ir dėl diskusijų, susijusių su Graikijos valstybės skolos pertvarkymo planu, kuriam pritarė euro zonos valstybės narės ir Tarptautinis valiutos fondas (TVF), Graikijos vyriausybės išleistų skolos priemonių normalus vertinimas finansų rinkose buvo sutrikdytas, o tai turėjo neigiamų padarinių euro zonos finansų sistemos stabilumui.
- 6 Atsižvelgęs į tokią situaciją, 2010 m. gegužės 6 d. Sprendimu 2010/268/ES dėl laikinų priemonių dėl Graikijos Vyriausybės išleistų arba garantuotų antrinę rinką turinčių skolos priemonių tinkamumo (ECB/2010/3) (OL L 117, p. 102) ECB nusprendė laikinai suspenduoti „Eurosistemos minimalius reikalavimus dėl kredito kokybės minimalių ribų, nurodytus Bendrųjų dokumentų 6.3.2 [punkte] <...> [dėl] antrinę rinką turinči[o] turt[o]“ (minėto sprendimo 1 straipsnio 1 dalis). Šio sprendimo 2 straipsnyje nurodyta, kad „Graikijos vyriausybės išleistoms antrinę rinką turinčioms skolos

priemonėms netaikoma Eurosistemos kredito kokybės minimali riba“ ir kad „šis turtas yra tinkamas įkaitas Eurosistemos pinigų politikos operacijoms, nepaisant jo išorinio kredito vertinimo“. To paties sprendimo 3 straipsnyje numatyta tokia pati taisyklė, taikoma „Graikijoje įsteigtų subjektų išleistoms ir Graikijos Vyriausybės visapusiškai garantuotoms antrinę rinką turinčioms skolos priemonėms“.

7 Sprendimo 2010/268 5 konstatuojamojoje dalyje, be kita ko, numatyta, kad „[ši išimtinė priemonė] <...> bus taikoma laikinai, kol Valdančioji taryba nuspręs, kad finansų sistemos stabilumas leidžia normaliai taikyti Eurosistemos pinigų politikos operacijų sistemą“.

8 2010 m. gegužės 14 d., remdamasis SESV 127 straipsnio 2 dalies pirma įtrauka ir, be kita ko, statuto 18 straipsnio 1 dalimi, ECB priėmė Sprendimą 2010/281/ES, nustatantį vertybinių popierių rinkų programą (ECB/2010/5) (OL L 124, p. 8).

9 Sprendimo 2010/281 2–5 konstatuojamosiose dalyse, be kita ko, numatyta:

„(2) 2010 m. gegužės 9 d. Valdančioji taryba priėmė sprendimą ir viešai paskelbė, kad šiuo metu esant išimtinėms aplinkybėms finansų rinkose, tam tikruose rinkos segmentuose, pasižyminči[uose] didele įtampa, kuri trikdo pinigų politikos poveikio mechanizmą ir <...> pinigų politikos, nukreiptos palaikyti kainų stabilumą vidutiniu laikotarpiu, veiksmingą vykdymą, turėtų būti inicijuojama laikina vertybinių popierių rinkų programa (toliau – programa). Pagal programą euro zonos [nacionaliniai centriniai bankai], atsižvelgiant į jų nacionalinių centrinių bankų procentines dalis Europos Centrinio Banko kapitalo pasirašymo rakte, ir ECB tiesiogiai su kitomis sandorio šalimis gali vykdyti tiesiogines intervencijas euro zonos valstybės ir privačių skolos vertybinių popierių rinkose.

(3) Programa yra Eurosistemos bendros pinigų politikos dalis ir bus taikoma laikinai. Programos tikslas yra spręsti vertybinių popierių rinkų problemas ir atkurti tinkamą pinigų politikos poveikio mechanizmą.

<...>

(5) Kaip bendros pinigų politikos dalis, Eurosistemos centrinių bankų tiesioginis tinkamų antrinę rinką turinčių skolos priemonių pirkimas pagal programą turėtų būti įgyvendintas laikantis šio sprendimo sąlygų“.

10 Sprendimo 2010/281 1 straipsnyje „Vertybinių popierių rinkų programos nustatymas“, be kita ko, numatyta, kad „Eurosistemos centriniai bankai gali pirkti <...> antrinėje rinkoje: centrinių Vyriausybių arba valstybių narių, kurių valiuta yra euro, viešųjų subjektų išleistas tinkamas antrinę rinką turinčias skolos priemones <...>“. 2 straipsnyje numatyta, kad tinkamos skolos priemonės gali būti tik priemonės, kurios „išreikštos eurais“ ir kurias išleido minėtos centrinės Vyriausybės arba minėti viešieji subjektai.

11 Tarptautinio valiutos fondo (TVF) 2011 m. liepos 1 d. pranešime spaudai visuotinė finansų institucijų asociacija, be kita ko, nurodė:

„Tarptautinio finansų instituto valdančioji taryba bendradarbiauja su savo partneriais ir kitomis finansų institucijomis, viešuoju sektoriumi ir Graikijos valdžios institucijomis ieškodama būdų ne tik iš esmės prisidėti prie grynųjų pinigų srauto [Graikijos Respublikai], tačiau ir siekdama sustiprinti šios valstybės skolos patikimumą.

Tarptautinė finansų bendrija pasirengusi skaidriai ir plačiai bendradarbiauti, kad užtikrintų [Graikijos Respublikai] paramą, atsižvelgdama į susiklosčiusias unikalias ir išskirtines aplinkybes. <...>

Privačių investuotojų teikiamas finansavimas prisidės prie finansinės paramos teikimo ir valstybės grynųjų pinigų srauto ir jį sudarys ribotas pasirinkimo sandorių skaičius <...>“

12 2011 m. liepos 21 d. euro zonos valstybių ar vyriausybių ir Europos Sąjungos institucijų vadovai susirinko, kad aptartų priemones, kurių reikia imtis, kad būtų įveikti sunkumai, su kuriais susidūrė euro zona.

13 2011 m. liepos 21 d. bendroje deklaracijoje, be kita ko, nurodyta:

„1. Palankiai vertiname priemones, kurių Graikijos Vyriausybė ėmėsi siekdama stabilizuoti valstybės finansus ir reformuoti ekonomiką, taip pat naują priemonių, įskaitant privatizavimo priemones, rinkinį, kurį neseniai patvirtino Graikijos Parlamentas. Šios pastangos neturi precedento, tačiau yra būtinos siekiant užtikrinti, kad Graikijos ekonomika vėl vystytųsi tvaraus augimo kryptimi. Mes suprantame, kad koregavimo priemonės reikalauja Graikijos piliečių pastangų, ir esame įsitikinę, kad ši auka būtina norint atgaivinti ekonomiką ir taip bus prisidėta prie būsimo šalies stabilumo ir gerovės.

2. Susitariame remti naują [Graikijos Respublikai] skirtą programą ir kartu su Tarptautiniu valiutos fondu (TVF), taip pat savanoriškai prisidedant privačiam sektoriui, visiškai panaikinti finansavimo deficitą. Numatoma, kad visa oficialaus finansavimo suma sudarys 109 mlrd. EUR. Šia programa bus siekiama svariai pagerinti [Graikijos Respublikos] skolos tvarumą ir refinansavimo pobūdį, visų pirma taikant žemesnes [mažesnes] palūkanų normas ir pratęstus išpirkimo terminus. Kaip finansavimo priemonę kitai išmokai ketiname panaudoti EFSF [Europos finansinį stabilumo fondą]. Remdamiesi Komisijos, palaikančios ryšius su ECB ir TVF, reguliariai atliekamu vertinimu, labai atidžiai stebėsime, kad programa būtų griežtai įgyvendinama.

<...>

5. Finansų sektoriaus atstovai nurodė esantys pasirengę savanoriškai teikti paramą [Graikijos Respublikai] taikydami įvairias priemones ir taip dar sustiprinti bendrą tvarumą. Numatoma, kad privačiojo sektoriaus grynasis įnašas sudarys 37 mlrd. EUR. <...> Kredito vertės didinimas bus vykdomas siekiant užtikrinti įkaito kokybę, kad Graikijos bankai galėtų toliau juo naudotis ir taip gauti galimybę vykdyti Eurosistemos likvidumo operacijas. Prireikus suteiksime tinkamus išteklius Graikijos bankų kapitalui restruktūrizuoti.“

14 Dėl privačiojo sektoriaus dalyvavimo šios deklaracijos 6 punkte nurodyta:

„Kalbant apie mūsų bendrą požiūrį į privačiojo sektoriaus dalyvavimą euro zonoje, norėtume pareikšti, kad [Graikijos Respublikos] atveju reikia išimtinio ir unikalaus sprendimo.“

15 2011 m. spalio 26 d. įvykusiame euro zonos valstybių ar vyriausybių vadovų aukščiausio lygio susitikime, be kita ko, paskelbta:

„12. Privačiojo sektoriaus dalyvavimas yra gyvybiškai svarbus užtikrinant [Graikijos Respublikos] skolos tvarumą. Todėl palankiai vertiname šiuo metu vykstančias [Graikijos Respublikos] ir jos privačių investuotojų diskusijas, siekiant rasti sprendimą, kaip užtikrinti intensyvesnį privačiojo sektoriaus dalyvavimą. Kartu su plataus užmojo Graikijos ekonomikos reformų programa privačiojo sektoriaus dalyvavimas turėtų užtikrinti Graikijos skolos ir BVP santykio mažėjimą, siekiant, kad 2020 m. šis lygis sudarytų 120 %. Šiuo tikslu raginame [Graikijos Respubliką], privačius investuotojus ir visus susijusius subjektus plėtoti savanorišką prekybą vertybiniais popieriais biržose nustatant tikėtinos Graikijos skolos privatiems investuotojams 50 % nominalią diskonto normą. Euro zonos valstybės narės 30 mlrd. EUR prisidės prie privačiojo sektoriaus dalyvavimo. Todėl oficialus sektorius yra pasirengęs iki 2014 m. papildomai suteikti iki 100 mlrd. EUR program[ai] finans[uoti], įskaitant būtiną Graikijos bankų rekapitalizavimą. Dėl naujos programos

turėtų būti susitarta iki 2011 m. pabaigos, o prekyba vertybiniais popieriais biržose turėtų būti pradėta 2012 m. pradžioje. Prašome TVF toliau prisidėti prie naujos Graikijos programos finansavimo.

<...>

14. Kredito vertės didinimas bus vykdomas siekiant užtikrinti įkaito kokybę, kad Graikijos bankai galėtų toliau juo naudotis ir taip gauti galimybę vykdyti Eurosistemos likvidumo operacijas.
15. Kalbant apie mūsų bendrą požiūrį į privačiojo sektoriaus dalyvavimą euro zonoje, primename 2011 m. liepos 21 d. priimtą sprendimą, kad [Graikijos Respublikos] atveju reikia išimtinio ir unikalaus sprendimo.“
- 16 Kaip nurodyta 2011 m. lapkričio 17 d. Graikijos finansų ministerijos pranešime spaudai, minėta ministerija pradėjo derybas su graikais – skolos priemonių turėtojais siekiant pasirengti laisva valia grindžiamiems tokių priemonių mainams taikant 50 % nominalią Graikijos skolos, kurios turėtojai – privatūs investuotojai, tariamosios vertės diskonto normą („haircut“), nurodytą 2011 m. spalio 26 d. deklaracijoje.
- 17 2012 m. vasario 15 d. ECB ir Eurosistemos nacionaliniai centriniai bankai, viena pusė, ir Graikijos Respublika, kita pusė, sudarė mainų susitarimą dėl ECB ir nacionalinių centrinių bankų turimų Graikijos skolos priemonių keitimo į naujas Graikijos skolos priemones, kurios turi numatytą pakeisti priemonių nominalią vertę, už jas taikomos tokios pat palūkanos, sutampa palūkanų mokėjimo ir išpirkimo datos, tačiau skiriasi jų serijos numeriai ir išdavimo data.
- 18 2012 m. vasario 17 d. gavęs Graikijos finansų ministerijos prašymą, pateiktą remiantis SESV 127 straipsnio 4 dalimi, siejama su SESV 282 straipsnio 5 dalimi, ECB palankiai įvertino Graikijos įstatymo dėl privačių kreditorių dalyvavimo pertvarkant Graikijos Respublikos valstybės skolą projektą, visų pirma „bendrų veiksmų sąlygų“ (toliau – BVS) taikymą.
- 19 2012 m. vasario 21 d. Eurosistemos deklaracijoje, be kita ko, numatyta:

„<...> Euro grupei žinoma, kad Graikijos valdžios institucijos ir privataus sektoriaus atstovai sudarė susitarimą dėl mainų pasiūlymo bendrųjų sąlygų pagal [„Private Sector Involvement“ (PSI)], skirtą visiems skolos priemonių, kurios priklauso privataus sektoriaus atstovams, turėtojams. Pagal šį susitarimą užtikrinama 53,5 % diskonto norma. Euro grupė mano, kad šis susitarimas yra tinkamas pagrindas inicijuoti mainus su Graikijos valstybės skolos priemonių turėtojais (PSI). Sėkmingai įgyvendinta PSI procedūra yra būtina išankstinė programos, kuri skirta pakeisti dabartinę programą, sąlyga. Euro grupė tikisi, kad skolos mainų procese aktyviai dalyvaus privatūs kreditoriai, o tai iš esmės sustiprins [Graikijos Respublikos] skolos tvarumą.

<...>

Euro grupei žinoma, kad Graikijos valstybės skolos priemonių turėtoja yra Eurosistema (ECB ir [nacionaliniai centriniai bankai]), siekiant viešojo intereso. Euro grupei žinoma, kad iš Graikijos valstybės skolos priemonių, kurių turėtoja yra Eurosistema, gautos pajamos yra ECB ir [nacionalinių centrinių bankų] pelno dalis. ECB gautas pelnas perduodamas [nacionaliniams centriniams bankams] laikantis ECB pelno paskirstymą reglamentuojančių taisyklių. [Nacionalinių centrinių bankų] pelnas perduodamas euro zonos valstybėms narėms pagal šių bankų nustatytas pelno paskirstymą reglamentuojančias taisykles.“

- 20 2012 m. vasario 21 d. pranešime spaudai Graikijos finansų ministerija, pirma, atskleidė pagrindines numatomas atlikti laisva valia grindžiamų Graikijos skolos priemonių mainų operacijos sąlygas ir, antra, paskelbė apie šiuo tikslu rengiamą ir numatomą priimti įstatymą. Vykdamas šią operaciją kai

kurių Graikijos skolos priemonių privataus sektoriaus turėtojams turėjo būti pateiktas prašymas duoti sutikimą ir atitinkamas kvietimas, kad tokias priemones galima būtų pakeisti naujomis skolos priemonėmis, kurių nominali vertė atitiktų 31,5 % įkeistos skolos vertės, ir Europos finansinio stabilumo fondo (EFSF) išleistomis priemonėmis, kurios galiotų 24 mėnesius ir kurių nominali vertė atitiktų 15 % įkeistos skolos vertės; tokias atskiras priemones Graikijos Respublika turėjo pateikti baigiantis susitarimui. Be to, kiekvienam šioje operacijoje dalyvaujančiam privačiam investuotojui turėjo būti suteiktos Graikijos Respublikos išduotos su bendruoju vidaus produktu susietos atskiros užtikrinimo priemonės, kurių tariamoji vertė atitiko naujų skolos priemonių vertę.

- 21 2012 m. vasario 24 d. pranešime spaudai Graikijos finansų ministerija patikslino laisva valia grindžiamiems skolos priemonių mainams, kuriuose dalyvauja privatūs investuotojai („Private Sector Involvement“, toliau – PSI) taikytinas sąlygas ir šiuo tikslu pateikė nuorodą į Graikijos įstatymą Nr. 4050/2012 dėl Graikijos skolos priemonių turėtojų, kurį Graikijos Parlamentas priėmė 2012 m. vasario 23 d. Šiuo įstatymu, kaip BVS, nustatyta procedūra, kurios laikantis siūlomi pakeitimai tampa teisiškai privalomi kiekvienam skolos priemonių, kurias reglamentuoja Graikijos teisė ir kurios išduotos iki 2011 m. gruodžio 31 d., kaip antai nurodytos Ministrų tarybos dokumente, kuriuo patvirtinamas su PSI susijęs kvietimas, turėtojui, jeigu tokiems pakeitimams kolektyviai, neišskiriant serijų, pritaria skolos priemonių turėtojų, kuriems priklausančios priemonės sudaro bent du trečdalius visų tokių priemonių nominalios vertės, kvorumas. Minėto įstatymo preambulėje, be kita ko, numatyta, kad „<...> [ECB] ir kiti Eurosistemos dalyviai su [Graikijos Respublika] sudarė specialiuosius susitarimus, siekdami, kad nebūtų pakeista Sutartyje numatytų jiems priskirtų uždavinių ir institucinio vaidmens esmė, taip pat [ECB] vaidmuo nustatant pinigų politiką“.
- 22 2012 m. liepos 18 d. Sprendimo 2012/433/ES, kuriuo panaikinamas Sprendimas ECB/2012/3 dėl Graikijos Respublikos išleistų arba visapusiškai garantuotų antrinę rinką turinčių skolos priemonių tinkamumo Graikijos Respublikos skolos mainų pasiūlymo (ECB/2012/14) (OL L 199, p. 26), 3 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad paraleliai 2012 m. vasario 24 d. nacionaliniams centriniam bankams skolos išpirkimo schemos forma buvo padidinta kredito vertė, siekiant sustiprinti Graikijos Respublikos išleistų arba garantuotų antrinę rinką turinčių skolos priemonių statusą.
- 23 Alessandro Accorinti ir kiti priede nurodyti ieškovai, kaip Graikijos skolos priemonių turėtojai, pagal PSI ir vykstant procedūrai pagal BVS, pagal kurią skolos priemonių mainuose privalo dalyvauti visi atitinkami privatūs investuotojai, kaip numatyta Graikijos įstatyme Nr. 4050/2012, dalyvavo Graikijos valstybės skolos pertvarkymo procese ir patyrė esminių nuostolių, susijusių su jų turimų vertybinių popierių nominalia verte, įgyvendinant Graikijos skolos mainų pasiūlymą.
- 24 2012 m. vasario 27 d. ECB priėmė Sprendimą 2012/133/ES, kuriuo panaikinamas Sprendimas ECB/2010/3 dėl laikinų priemonių dėl Graikijos Vyriausybės išleistų arba garantuotų antrinę rinką turinčių skolos priemonių tinkamumo (ECB/2012/2) (OL L 59, p. 36) (žr. šio sprendimo 6 punktą); dėl to Graikijos skolos priemonių, kaip Eurosistemos pinigų politikos operacijų užtikrinimo priemonių, pripažinimo procedūra buvo sustabdyta.
- 25 Ankstesnio sprendimo panaikinimas Sprendimo 2012/133 4 ir 5 konstatuojamosiose dalyse grindžiamas, pirma, tuo, kad „Graikijos Respublika nusprendė paskelbti skolos mainų pasiūlymą Graikijos Vyriausybės išleistų antrinę rinką turinčių skolos priemonių turėtojams privačiojo sektoriaus dalyvavimo“ ir, antra, tuo, kad „šis Graikijos Respublikos sprendimas dar labiau neigiamai paveikė Graikijos Vyriausybės išleistų arba Graikijoje įsteigtų subjektų išleistų ir Graikijos Vyriausybės visapusiškai garantuotų antrinę rinką turinčių skolos priemonių kaip įkaito Eurosistemos operacijoms tinkamumą“.
- 26 Šio sprendimo 2 straipsnyje numatyta, kad jis įsigaliojo 2012 m. vasario 28 d.

- 27 2012 m. kovo 1 d. susitarimo memorandume Europos Komisija, veikdama euro zonos valstybių narių vardu, ir Graikijos Respublika, be kita ko, sutarė, kad:

„Graikijos Respublika pateiks dar neapmokėtų tinkamų skolos priemonių mainų pasiūlymą siekiant sumažinti jų nominalią vertę 53,5 %. Tokių skolos priemonių turėtojams bus pasiūlyta turimas skolos priemonės pakeisti naujais Graikijos Respublikos naujos nominalios vertės, kuri neviršys 31,5 % pradinės nominalios vertės, vertybiniais popieriais. Be to, 15 % pradinės nominalios vertės bus užtikrinta šiems skolos priemonių turėtojams suteiktais vertybiniais popieriais <...>.“

- 28 Dėl EFSF teikiamo kreditavimo, be kita ko, nustatyta:

„Iki 35 mlrd. EUR bus panaudota siekiant palengvinti Graikijos vyriausybės išduotų arba garantuojamų antrinę rinką turinčių priemonių kaip užstato siekiant atlikti Eurosistemos pinigų politikos operacijas tinkamumo palaikymą. Tai bus pasiekta įgyvendinant išpirkimo schemą, kol Graikijos Respublikai ar jos skolos priemonėms dėl skolos mainų pasiūlymo suteikiamas nemokumo arba selektyvaus nemokumo reitingas <...>.“

- 29 2012 m. kovo 1 d. EFSE, Graikijos Respublika, Graikijos finansinio stabilumo fondas, kaip garantijos suteikėjas, ir Graikijos centrinis bankas sudarė susitarimą dėl suteiktos 35 mlrd. EUR finansinės paramos nukreipimo kredito vertės didinimui pagal išpirkimo schemą finansuoti ir Graikijos skolos priemonių tinkamumo, kaip Eurosistemos kredito operacijų, garantijų užtikrinimui palengvinti.

- 30 2012 m. kovo 5 d. ECB priėmė Sprendimą 2012/153/ES dėl Graikijos Respublikos išleistų arba visapusiškai garantuotų antrinę rinką turinčių skolos priemonių tinkamumo Graikijos Respublikos skolos mainų pasiūlymo kontekste (ECB/2012/3) (OL L 77, p. 19).

- 31 Sprendimo 2012/153 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „Graikijos Respublikos išleistos arba visapusiškai garantuotos antrinę rinką turinčios skolos priemonės, kurios neatitinka Eurosistemos minimalių reikalavimų dėl kredito kokybės minimalių ribų <...>, tačiau atitinka [bendrojoje dokumentacijoje nurodytus] kitus <...> tinkamumo reikalavimus, gali būti naudojamos kaip įkaitas Eurosistemos kredito operacijoms, jei Graikijos Respublika padidina įkaito vertę nacionaliniams centriniams bankams skolos išpirkimo schemas forma“. Sprendimo 2012/153 1 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad „1 dalyje nurodytos antrinę rinką turinčios skolos priemonės yra tinkamos <...>, kol trunka įkaito vertės padidinimas“. Šio sprendimo 2 straipsnyje numatyta, kad sprendimas įsigalioja 2012 m. kovo 8 d.

- 32 Sprendimo 2012/153 2 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad:

„2011 m. liepos 21 d. euro zonos valstybių ar Vyriausybių vadovai bei Sąjungos institucijos paskelbė priemonės Graikijos valstybės finansams stabilizuoti, įskaitant jų įsipareigojimą padidinti įkaito vertę, siekiant paremti Graikijos Respublikos išleistų arba garantuotų antrinę rinką turinčių skolos priemonių kokybę. Valdančioji taryba nusprendė, kad Graikijos Respublika turi padidinti tokio įkaito vertę nacionalinių centrinių bankų <...> naudai.“

- 33 Pagal minėto sprendimo 3 konstatuojamąją dalį:

„Valdančioji taryba nusprendė, kad Eurosistemos kredito kokybės minimali riba turėtų būti suspenduota Graikijos Respublikos išleistoms arba visapusiškai garantuotoms antrinę rinką turinčioms skolos priemonėms, kurioms taikomas įkaito vertės padidinimas.“

- 34 Sprendimo 2012/153 2 straipsnyje numatyta, kad jis įsigalioja 2012 m. kovo 8 d.

- 35 Sprendimu 2012/433 ECB panaikino Sprendimą 2012/153 nuo 2012 m. liepos 25 d. (1 ir 2 straipsniai).

36 Minėto sprendimo 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Skolos mainų pasiūlymo, kurį Graikijos Respublika paskelbė Graikijos Vyriausybės išleistų arba garantuotų antrinę rinką turinčių skolos priemonių turėtojams, kontekste 2012 m. vasario 24 d. nacionaliniams centriniams bankams skolos išpirkimo schemos forma buvo padidinta įkaito vertė, siekiant paremti Graikijos Respublikos išleistų arba garantuotų antrinę rinką turinčių skolos priemonių kokybę.“

37 ECB valdančiajai tarybai priėmus sprendimą, 2012 m. rugsėjo 6 d. ECB paskelbė tokį panešimą spaudai „2012 m. rugsėjo 6 d. – vienakrypčių pinigų politikos sandorių techniniai aspektai“:

„Kaip buvo paskelbta 2012 m. rugpjūčio 2 d., [ECB] Valdančioji taryba šiandien priėmė sprendimus dėl įvairių techninių aspektų, susijusių su Eurosistemos vienakrypčiais pinigų politikos sandoriais antrinėse vyriausybės vertybinių popierių rinkose, kurių tikslas – apsaugoti atitinkamą pinigų politikos perdavimą ir pinigų politikos vientisumą. Jie bus vadinami vienakrypčiais pinigų politikos sandoriais („Outright Monetary Transactions – OMT“) ir vykdomi taip:

Sąlygiškumas Būtina vienakrypčių pinigų politikos sandorių sąlyga yra griežtas ir veiksmingas sąlygiškumas, susietas su atitinkama Europos finansinio stabilumo fondo / Europos stabilumo mechanizmo [(toliau – EFSF / ESM)] programa. Tokias programas gali sudaryti išsami EFSP / ESM makroekonominio pritaikymo programa arba atsargumo priemonių programa (sugriežtintų sąlygų kredito linija – „Enhanced Conditions Credit Line“), jeigu tik jose numatyta galimybė EFSP / ESM pirkti vertybinius popierius pirminėje rinkoje. Taip pat turi būti siekiama TVF dalyvavimo, kad būtų nustatytos sąlygos konkrečiai šaliai ir būtų galima laikytis tokios programos. Valdančioji taryba apsvarstys vienakrypčius pinigų politikos sandorius, kiek jie yra pateisinami pinigų politikos požiūriu, tik jei visiškai paisoma programos sąlygiškumo, ir užbaigs juos pasiekus jų tikslus arba jeigu nebus vykdoma makroekonominio koregavimo ar atsargumo priemonių programa. Atlikusi išsamų vertinimą, Valdančioji taryba, veikdama pagal jai suteiktus pinigų politikos srities įgaliojimus, pirmiausia savo nuožiūra priims sprendimą dėl vienakrypčių pinigų politikos sandorių tolesnio vykdymo ir sustabdymo.

Taikymo sritis Vienakrypčių pinigų politikos sandorių vykdymo galimybė bus svarstoma ateityje taikant pirmiau nurodytas EFSF / ESM makroekonominio koregavimo arba atsargumo priemonių programas. Be to, jie gali būti numatyti valstybėms narėms, kurioms dabar taikoma makroekonominio koregavimo programa, kai jos vėl įgis galimybę patekti į obligacijų rinką. Sandoriai daugiausia bus susiję su trumpesnįja pajamingumo kreivės dalimi, visų pirma vyriausybės obligacijomis, kurių išpirkimo terminas yra 1–3 metai. Vienakrypčių pinigų politikos sandorių sumai *ex ante* kiekybiniai apribojimai nenustatomi.

Kreditorių vertinimas Eurosistema ketina teisės akte dėl vienakrypčių pinigų politikos priemonių patikslinti, kad ji sutinka laikytis tokio paties (*pari passu*) kaip privatūs ar kiti kreditoriai vertinimo, kiek tai susiję su euro zonos šalių išleistomis ir Eurosistemos per vienakrypčius pinigų politikos sandorius įsigytais obligacijomis pagal šių obligacijų sąlygas. <...>“

Procesas ir šalių reikalavimai

38 Ieškovai pareiškė šį ieškinį; jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2013 m. vasario 11 d.

- 39 Dokumentu (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2013 m. gegužės 27 d.) *Nausicaa Anadyomène SAS*, Paryžiuje (Prancūzija) įsteigta įmonė, kuri vertėsi galutinių obligacijų įsigijimu, valdymu savo sąskaita ir jų vertės nustatymu, paprašė leisti įstoti į šią bylą palaikyti ieškovų reikalavimų; taip pat ji paprašė perduoti visus su šia byla susijusius procesinius dokumentus, išskyrus pripažintus konfidencialiais.
- 40 Dokumentu (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2013 m. birželio 21 d.) ieškovai Bendrojo Teismo paprašė leisti *Nausicaa Anadyomène* įstoti į bylą palaikyti jų reikalavimų, taip pat perduoti visus su šia byla susijusius procesinius dokumentus.
- 41 Dokumentu (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2013 m. birželio 21 d.) ECB prašė atmesti *Nausicaa Anadyomène* prašymą įstoti į bylą, motyvuodama, be kita ko, tuo, kad ji neturėjo tiesioginio ir realaus suinteresuotumo bylos baigtimi, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 40 straipsnio antrą pastraipą; taip pat jis prašė nurodyti jai padengti savo bylinėjimosi išlaidas ir priteisti iš jos ECB patirtas bylinėjimosi išlaidas.
- 42 Pakeitus Bendrojo Teismo kolegijų sudėtį, teisėjas pranešėjas buvo paskirtas į ketvirtąją kolegiją, todėl ši byla paskirta šiai kolegijai.
- 43 2013 m. gruodžio 13 d. nutartimi, kurios klaidų ištaisymas gavus ECB prašymą buvo atliktas 2014 m. vasario 14 d. nutartimi, Bendrojo Teismo ketvirtosios kolegijos pirmininkas atmetė *Nausicaa Anadyomène* prašymą įstoti į bylą ir nurodė jai padengti savo bylinėjimosi išlaidas, taip pat priteisė iš jos dėl prašymo įstoti į bylą ECB patirtas bylinėjimosi išlaidas.
- 44 2014 m. birželio 25 d. Nutartimi *Accorinti ir kt. /ECB* (T-224/12, EU:T:2014:611) Bendrasis Teismas atmetė kelių ieškovų pateiktą ieškinį dėl Sprendimo 2012/153 panaikinimo kaip nepriimtina.
- 45 Remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu, Bendrasis Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį.
- 46 2015 m. vasario 25 d. teismo posėdyje buvo išklaustytos šalių kalbos ir jų atsakymai į Bendrojo Teismo žodžiu pateiktus klausimus.
- 47 Ieškovai Bendrojo Teismo prašo:
- pripažinti ieškinį priimtinu,
 - pripažinti ECB atsakomybę pagal SESV 340 straipsnį,
 - nurodyti ECB atlyginti žalą, kuri jų atveju sudaro ne mažiau kaip 12 504 614,98 EUR, kaip kiekvieno iš jų atveju nurodyta ieškinio 68–72 punktuose, arba bet kurią kitą teisingą ir tinkamą sumą, kuri nagrinėjant bylą gali būti patikslinta, įskaitant už šias sumas skaičiuojamas „teisės aktuose numatytas palūkanas ir delspinigius“,
 - nepatenkinus pirmojo reikalavimo, nurodyti ECB atlyginti žalą, kuri jų atveju sudaro ne mažiau kaip 3 668 020,39 EUR, kaip kiekvieno iš jų atveju nurodyta ieškinio 74–76 punktuose, arba bet kurią kitą teisingą ir tinkamą sumą, kuri nagrinėjant bylą gali būti patikslinta, įskaitant už šias sumas skaičiuojamas „teisės aktuose numatytas palūkanas ir delspinigius“,
 - nepatenkinus pirmojo ir antrojo reikalavimų, nurodyti ECB atlyginti žalą, kuri jų atveju sudaro ne mažiau kaip 2 667 651,19 EUR, kaip kiekvieno iš jų atveju nurodyta ieškinio 77 ir 78 punktuose, arba bet kurią kitą teisingą ir tinkamą sumą, kuri nagrinėjant bylą gali būti patikslinta, įskaitant už šias sumas skaičiuojamas „teisės aktuose numatytas palūkanas ir delspinigius“,

- nepatenkinus nė vieno iš trijų ankstesnių reikalavimų, nurodyti ECB atlyginti žalą, kurią jie patyrė dėl ECB teisėtų ar nekaltų veiksmų ir kuri sudaro teisingą ir tinkamą sumą,
- priteisti iš ECB bylinėjimosi išlaidas.

48 ECB Bendrojo Teismo prašo:

- atmesti ieškinį kaip nepriimtina arba nepagrįstą,
- priteisti iš ieškovų bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

1. Dėl ECB deliktinės atsakomybės už neteisėtą aktą

Dėl priimtimumo

- 49 ECB nuomone, ieškinys nepriimtinas, nes, viena vertus, neatitinka 1991 m. gegužės 2 d. Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytų reikalavimų ir, kita vertus, pareiškiant šį ieškinį procesas byloje T-224/12, kuri susijusi tik su keliais ieškovais šioje byloje, Bendrajame Teisme dar nebuvo pasibaigęs. Be to, šiuo ieškiniu dėl žalos atlyginimo siekiama apeiti ieškinių dėl panaikinimo, kurie pateikti dėl tų pačių pažeidimų ir kuriais siekiama tokios pat žalos atlyginimo, pripažinimo nepriimtinais fakta.
- 50 Kaip matyti iš 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkto, ieškinys nepriimtinas, kiek tai susiję ir su tariamais pažeidimais, ir su tariamai patirta žala, įskaitant jų vertinimą. Ieškinyje nenurodyta pakankamai pagrindų, dėl kurių PSI, kaip Graikijos įstatymo Nr. 4050/2012 rezultatas, galėtų lemti ECB atsakomybę, nes ECB nagrinėjamos aplinkybėmis galėjo teikti tik konsultacijas, todėl net netiesiogiai negalėjo padaryti ginčijamos žalos. Be to, tokios žalos apskaičiavimas ieškinyje nepakankamai paremtas įrodymais. Prie ieškinio pridėti banko sąskaitos išrašai netenkina šių reikalavimų, nes prieduose atitinkami ieškovai aiškiai ir tiksliai nenurodyti.
- 51 ECB teigimu, ieškinyje dėl tariamai neteisėtų veiksmų ir jų priežastinio ryšio su ginčijama žala nepateikta pakankamai įrodymų. Kiek tai susiję su tariamai „pasitikėjimą keliančiais [ECB atstovų] pareiškimais“, pabrėžtina, kad ieškinyje ieškovai bendrai užsiminė apie įvairius straipsnius spaudoje ir apie kitus prie ieškinio pridėtus dokumentus. Tas pats taikytina tariamiems teisinio saugumo ir proporcingumo principų pažeidimams ir tariamam piktnaudžiavimui įgaliojimais, įskaitant tai, kaip vien dėl konsultacinio ECB vaidmens tokių pažeidimų galėjo atsirasti. Be to, ieškinyje ieškovai nepaaiškina, kaip dėl 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimo ir kitų veiksmų, kurių ėmėsi ECB, galėjo atsirasti ginčijama žala, kuri iš esmės siejama su Graikijos įstatymo Nr. 4050/2012 įgyvendinimu. Ieškinyje ieškovai nenurodė ir jokių konkrečių ECB veiksmų, dėl kurių Graikijos Parlamento nariai galėtų netekti savo politinės nepriklausomybės ir teisės visiškai nepriklausomai priimti sprendimus. Be to, ieškovai neįrodė, kad tarp Sprendimo 2012/153, kuris buvo priimtas tik po to, kai Graikijos Respublika priėmė sprendimą pasinaudoti PSI, ir patirtos žalos yra priežastinis ryšys. Galiausiai ieškinyje ieškovai nenurodė esminių elementų, pagrindžiančių tariamai patirtos žalos apskaičiavimą, kaip antai datos, kada jie įsigijo nagrinėjamas Graikijos skolos priemones, jų kainos, pradinio galiojimo laiko, šių skolos priemonių kuponų konkrečių savybių, individualiai taikytos diskonto normos siekiant sumažinti apmokėjimo už naujus kuponus sumą, ir galiausiai „apskaičiavimo kiekvienam investuotojui: 15 % nuo EFSP vertybinių popierių, kurie galioja vienus ir dvejus metus, ir nuo remiantis BVP indeksuotų pagal mainų sistemą suteiktų garantijų“.
- 52 Ieškovai ginčija ECB argumentus ir mano, kad jų ieškinys priimtinas.

- 53 Dėl pagrindinio ECB teiginio primintina, kad pagal Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio pirmą pastraipą, siejamą su minėto statuto 53 straipsnio pirmą pastraipą, ir 1991 m. gegužės 2 d. procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą kiekviename ieškinyje turi būti nurodomas ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka. Ši nuoroda turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Bendrasis Teismas – atitinkamai priimti sprendimą dėl ieškinio, prirėikus be jokios kitos papildomos informacijos, kuria galima būtų pasiremti. Siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir gerą teisingumo vykdymą, kad ieškinys būtų priimtinas, reikia, jog esminės jį pagrindžiančios faktinės ir teisinės aplinkybės būtų matyti – kad ir glaustai, tačiau sklandžiai ir suprantamai – iš paties ieškinio teksto. Konkrečiai kalbant, tam, kad šie reikalavimai būtų įvykdyti, ieškinyje, kuriuo siekiama Sąjungos institucijos tariamai padarytos žalos atlyginimo, turi būti nurodyta informacija, leidžianti nustatyti veiksmus, kuriais ieškovas kaltina instituciją, ir priežastis, dėl kurių jis mano, kad egzistuoja priežastinis ryšys tarp veiksmų ir žalos, kurią jis teigia patyręs, taip pat žalos pobūdį ir dydį (žr. 2010 m. kovo 2 d. Sprendimo *Arcelor / Parlamentas ir Taryba*, T-16/04, Rink., EU:T:2010:54, 132 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 54 Nagrinėjamu atveju ECB negali remtis tuo, kad ieškinys neatitinka šių formalių reikalavimų, nes jo tekste tinkamai nurodytos faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriomis remiantis galima nustatyti veiksmus, kuriais jis kaltinamas, priežastys, dėl kurių ieškovoji mano, kad tarp šių veiksmų ir žalos, kurią jie teigia patyrę, egzistuoja priežastinis ryšys, taip pat tokios žalos pobūdis ir dydis. Faktiškai ECB argumentais, prisidengiant ieškinio nepriimtimumu pagal 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktą, ginčijamas reikalavimų atlyginti žalą pagrįstumas, visų pirma, kiek tai susiję su priežastinio ryšio ir žalos egzistavimu, tačiau juos parodantys elementai pakankamai nurodyti ieškinyje, atskiroje antraštinėje dalyje „ECB atsakomybė pagal [SESV] 268 ir 340 straipsnius“.
- 55 Pirmą, ieškovoji remiasi keliais neteisėtais veiksmais, kuriuos priskiria ECB, visų pirma glaustai nurodytais ieškinio 32 punkte ir vėliau detaliau paaikšintais pirmiausia 33–35 punktuose, kur kalbama apie teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažeidimą, antra, 36 ir 37 punktuose, kur kalbama apie vienodo požiūrio į kreditorius principo pažeidimą, trečia, 38 ir 39 punktuose, kiek tai susiję su piktnaudžiavimu įgaliojimais ir proporcingumo, suderinamumo ir racionalumo principų pažeidimu, ir, ketvirta, 40 ir 41 punktuose, kiek tai susiję su SESV 123 ir 127 straipsnių ir statuto 21 straipsnio pažeidimu.
- 56 Antra, ieškinio 45 ir paskesniuose punktuose ieškovoji nurodo ginčijamos žalos, kurią, jų teigimu, lėmė neteisėti veiksmai, pobūdį ir dydį bei tai, kad tarp jų egzistuoja priežastinis ryšys. Atitinkamai ieškinio 48 punkte teigiama, kad „ECB <...> pažeidus vienodo požiūrio <...> [principą] neproporcingą žalą patyrė indėlininkai (kreditoriai), kuriems priklausė iki 6 % Graikijos skolos, o ECB ir [nacionaliniams centriniams bankams] priklausė 22 % šios skolos“. Ieškinio 49–52 punktuose ieškovoji nurodo, kad pagal PSI jie prarado 75 % jų turėtų Graikijos skolos priemonių vertės, mažiausiai iš dalies dėl to, kad, kaip teigia, kiek tai su jais susiję, ECB pažeidė vienodo požiūrio principą sudarydamas 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimą, nes pagal minėtą susitarimą ECB ir nacionaliniai centriniai bankai nedalyvavo Graikijos valstybės skolos pertvarkymo procese, ir priimdamas Sprendimą 2012/153. Be to, ieškinio 54 ir paskesniuose punktuose ieškovoji aiškiai aptarė klausimą dėl priežastinio ryšio tarp patirtos žalos ir neteisėtų veiksmų, kuriais kaltina ECB, ir šiuo tikslu atliko priešingos padėties analizę atsižvelgę ir į hipotetinę situaciją, t. y. jeigu tokie veiksmai nebūtų atlikti, ir į aplinkybę, ar dėl Graikijos įstatymo Nr. 4050/2012 toks ryšys galėjo nutrūkti (ieškovoji tai ginčija). Šiuo klausimu ieškinio 56 punkte, be kita ko, nurodyta, kad „jeigu ECB ir [nacionaliniai centriniai bankai] nebūtų vienašališkai, diskriminuojančiu ir neteisėtu būdu priėmę sprendimo nedalyvauti Graikijos [valstybės] skolos pertvarkymo procese, investuotojai nebūtų patyrę turtinės žalos arba bet kuriuo atveju tokia žala būtų mažesnė ir ne tokia juntama, nes geresnį nuostolių ir sumažintos Graikijos obligacijų vertės paskirstymą neišvengiamai lemtų ECB ir [nacionalinių centrinių bankų] turimų skolos priemonių dalis, tačiau šios priemonės iš anksto buvo <...> [pakeistos]“.
- 57 Trečia, ieškinio 68 ir paskesniuose punktuose ieškovoji nurodo žalos, kurią, kaip teigia, patyrė, dydį, išreikštą konkrečiais skaičiais. Šiuo klausimu ECB argumentas, kad norint tiksliai apskaičiuoti žalą reikėjo pateikti papildomos informacijos, negali paneigti šios išvados, nes toks apskaičiavimas, juo

labiau jo „tikslumas“ kaip su ieškinio esme susijęs klausimas, nėra priskiriamas prie būtinųjų formalių ar ieškinio dėl žalos atlyginimo reikalavimų (žr. 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *ATC ir kt. / Komisija*, T-333/10, Rink., EU:T:2013:451, 198–201 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).

- 58 Iš to matyti, kad pačiame ieškinyje pateikta pakankamai aiški ir tiksli informacija, kad ECB galėtų pasirengti gynybai, o Bendrasis Teismas – priimti sprendimą dėl ieškinio; tai matyti ir iš paties atsiliepimo į ieškinį teksto, be kita ko, kiek tai susiję su ieškinio dėl žalos pagrindimo nenurodymu. Tuo remiantis darytina išvada, kad ieškinio tekste pakankamai, nuosekliai ir suprantamai nurodytos pagrindinės faktinės ir teisinės aplinkybės, kuriais šis ieškinyje grindžiamas, taigi, jis atitinka 1991 m. gegužės 2 d. Procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytus reikalavimus.
- 59 ECB negali papildomai remtis ir tuo, kad ieškinyje dėl žalos atlyginimo nepriimtinas dėl *lis pendens*, remiantis tuo, kad jis grindžiamas Sprendimo 2012/153 neteisėtumu, kuriuo kai kurie ieškovai remiasi byloje T-224/12, ar tuo, kad šis ieškinyje pareikštas tik siekiant apeiti ieškinio dėl panaikinimo priimtimumo sąlygas.
- 60 Visų pirma neturi reikšmės teismo praktika dėl atsisakymo suteikti Bendrijos finansinę paramą ginčijimo (1995 m. spalio 26 d. Nutarties *Pevasa ir Inpesca / Komisija*, C-199/94 P ir C-200/94 P, Rink., EU:C:1995:360, 27 punktą ir 2001 m. vasario 7 d. Sprendimo *Inpesca / Komisija*, T-186/98, Rink., EU:T:2001:42, 76 ir 77 punktai), kuria ECB grindžia savo argumentą. Priešingai, nei tais atvejais, kuriuos nagrinėjant suformuota minėta teismo praktika, nagrinėjamu atveju ieškovai, pateikdami ieškinį dėl žalos atlyginimo, nesiekia rezultato, panašaus į rezultatą, kurio siekiama pareiškus ieškinį dėl panaikinimo byloje T-224/12. Minėtu ieškiniu siekiama tik kad būtų panaikintas Sprendimas 2012/153, tačiau nekeliamas su žalos atlyginimu susijęs tikslas. Be to, kadangi ieškinyje dėl panaikinimo buvo pareikštas per SESV 263 straipsnio šeštoje pastraipoje numatytą terminą, pagal minėtą teismo praktiką nedelsiant galima atmesti teiginį, kad tokį terminą siekiama apeiti pareiškiant ieškinį dėl žalos atlyginimo. Iš tiesų tik išimties tvarka ir siekiant užtikrinti, kad toks terminas nebūtų apeiktas, teismo praktikoje prašymas atlyginti žalą buvo pripažintas nepriimtiniu tuo atveju, jei buvo pateiktas kartu su prašymu dėl panaikinimo; nepriimtimumas buvo grindžiamas tuo, kad prašymu atlyginti žalą faktiškai siekta, kad ieškovui skirtas individualus ir galutinis sprendimas būtų atšauktas ir kad tuo atveju, jeigu toks prašymas būtų patenkintas, būtų panaikinti teisiniai šio sprendimo padariniai (šiuo klausimu žr. 2002 m. spalio 17 d. Sprendimo *Astipesca / Komisija*, T-180/00, Rink., EU:T:2002:249, 139 punktą ir 2003 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Vieira ir kt. / Komisija*, T-44/01, T-119/01 ir T-126/01, Rink., EU:T:2003:98, 213 punktą).
- 61 Taip pat svarbu pabrėžti, kad ieškinyje dėl žalos atlyginimo yra atskira teisių gynimo priemonė, kuri turi ypatingą paskirtį teisių gynimo priemonių sistemoje, ir jai keliamos įgyvendinimo sąlygos suformuluotos atsižvelgiant į jos specifinį tikslą. Ieškiniiais dėl panaikinimo ir dėl neveikimo siekiama sankcionuoti už teisiškai privalomo akto neteisėtumą arba tokio akto nebuvimą, o ieškinio dėl žalos atlyginimo dalykas – prašymas atlyginti žalą, atsiradusią dėl Sąjungos institucijai ar organui priskirtino neteisėto akto ar veiksmų (žr. 2004 m. kovo 23 d. Sprendimo *Médiateur / Lamberts*, C-234/02 P, Rink., EU:C:2004:174, 59 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką; 2007 m. lapkričio 27 d. Sprendimo *Pitsiorlas / Taryba ir ECB*, T-3/00 ir T-337/04, Rink., EU:T:2007:357, 283 punktą ir 2010 m. kovo 3 d. Sprendimo *Artegodan / Komisija*, T-429/05, Rink., EU:T:2010:60, 50 punktą). Viena vertus, tokios ieškinio dėl žalos atlyginimo autonomijos negali paneigti vien aplinkybė, kad ieškovas nusprendžia pareikšti vienas po kito ieškinį dėl panaikinimo ir dėl žalos atlyginimo. Kita vertus, pripažinimas, kad ieškinyje dėl panaikinimo nepriimtinas, automatiškai nelemia vėliau pareikšto ieškinio dėl žalos atlyginimo nepriimtimumo remiantis vien tuo, kad šie ieškiniai grindžiami panašiais ar net tapačiais neteisėtumo pagrindais. Iš tiesų toks aiškinimas pažeistų patį teisių gynimo priemonių autonomijos principą, taigi, SESV 268 straipsnis, siejamas su SESV 340 straipsnio trečia pastraipa, prarastų savo veiksmingumą.

62 Galiausiai, kiek tai susiję su aplinkybe, kad vis dėlto ECB bando remtis pavojumi, kad bus apeita su teisių gynimo priemone siejama procedūra arba tokia priemone bus piktnaudžiaujama, užtenka, viena vertus, priminti išskirtinį šio sprendimo 60 punkte minėtos teismo praktikos pobūdį, taigi, šią praktiką reikia aiškinti siaurai (šiuo klausimu žr. 2004 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Cantina sociale di Dolianova ir kt. / Komisija*, T-166/98, Rink., EU:T:2004:337, 122 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką, kurios šiuo klausimu nepaneigia 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Komisija / Cantina sociale di Dolianova ir kt.*, C-51/05 P, Rink., EU:C:2008:409, 63 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2007 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Holcim (Deutschland) / Komisija*, C-282/05 P, Rink., EU:C:2007:226, 32 punktą), ir, kita vertus, konstatuoti, kad nagrinėjamu atveju ieškiniams dėl žalos atlyginimo ieškovai siekia ne ginčijamų aktų panaikinimo, o žalos, kuri tariamai atsirado dėl tokių aktų priėmimo ar dėl jų įgyvendinimo, atlyginimo.

63 Atsižvelgiant į visa tai, kas nurodyta, reikia atmesti nepriimtinumą grindžiamą ECB prieštaravimą.

Dėl esmės

Dėl ECB atsakomybės kilimo sąlygų pagal SESV 268 ir 340 straipsnius

64 Primintina, kad pagal SESV 340 straipsnio trečią pastraipą ECB pagal bendrus valstybių narių teisei būdingus principus privalo atlyginti žalą, kurią padaro ji pati arba jos darbuotojai, eidami savo pareigas.

65 Iš nusistovėjusios teismo praktikos, *mutatis mutandis* taikomos SESV 340 straipsnio trečioje pastraipoje numatytos ECB deliktinės atsakomybės atveju, tam, kad pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą kiltų Sąjungos deliktinė atsakomybė už neteisėtus jos institucijų ar organų veiksmus, turi būti įvykdytos visos kumuliacinės sąlygos, t. y. veiksmų, kuriais kaltinama Sąjungos institucija ar organas, neteisėtumas, žalos realumas ir priežastinis ryšys tarp veiksmų, kuriais kaltinama, ir nurodomos žalos (žr. 2006 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Agraz ir kt. / Komisija*, C-243/05 P, Rink., EU:C:2006:708, 26 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir šio sprendimo 53 punkte minėto Sprendimo *Arcelor / Parlamentas ir Taryba*, EU:T:2010:54, 139 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

66 Atsižvelgiant į šių sąlygų kumuliacinį pobūdį, visas ieškinytis turi būti atmestas, jeigu netenkinama bent viena iš šių sąlygų (žr. šio sprendimo 53 punkte minėto Sprendimo *Arcelor / Parlamentas ir Taryba*, EU:T:2010:54, 140 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

67 Kiek tai susiję su pirmąja sąlyga dėl veiksmų, kuriais kaltinama atitinkama institucija ar organas, neteisėtumo, pažymėtina, kad pagal teismo praktiką reikalaujama įrodyti pakankamai akivaizdų teisės normos, kuria siekiama suteikti tam tikrų teisių privatiems asmenims, pažeidimą (2000 m. liepos 4 d. Sprendimo *Bergaderm ir Goupil / Komisija*, C-352/98 P, Rink., EU:C:2000:361, 42 punktas). Lemiamas pažeidimo pripažinimo pakankamai akivaizdžiu kriterijus yra tai, ar atitinkama Sąjungos institucija arba organas aiškiai ir rimtai pažeidė savo diskrecijos ribas. Jei šios institucijos ar organo diskrecija yra labai siaura arba ji iš viso jos neturi, pakankamai akivaizdaus pažeidimo buvimui įrodyti gali pakakti paprasto Sąjungos teisės pažeidimo (2002 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Komisija / Camar ir Tico*, C-312/00 P, Rink., EU:C:2002:736, 54 punktas; šio sprendimo 53 punkte minėto Sprendimo *Arcelor / Parlamentas ir Taryba*, EU:T:2010:54, 141 punktas ir šio sprendimo 57 punkte minėto Sprendimo *ATC ir kt. / Komisija*, EU:T:2013:451, 62 punktas).

68 Šiuo klausimu reikia patikslinti, kad ginčijamus veiksmus ECB atliko vykdydamas jam pavestas užduotis Sąjungos pinigų politikos nustatymo ir įgyvendinimo srityje pagal SESV 127, 282 straipsnius ir jo statuto 18 straipsnį, be kita ko, kai jis turėjo imtis veiksmų kapitalo rinkose ir tvarkyti kredito operacijas. Šiomis nuostatomis ECB suteikiama didelė diskrecija, kuria naudodamasis jis atlieka sudėtingus ekonominio ir socialinio pobūdžio vertinimus ir susiduria su situacijomis, kurias reikia

greitai įvertinti; tokius vertinimus jis turi atlikti Eurosistemos ar net visos Sąjungos lygmeniu. Todėl pakankamai akivaizdus teisės normų pažeidimas padaromas tuo atveju, kai akivaizdžiai ir iš esmės nesilaikoma diskrecijos, kurią ECB turi vykdydamas savo kompetenciją pinigų politikos srityje, ribų. Tai patvirtina ir aplinkybė, kad įgyvendindamas tokią vertinimo teisę ECB privalo, viena vertus, numatyti ir įvertinti sudėtingo ir neaiškaus pobūdžio ekonomines perspektyvas, kaip antai pasikeitimus kapitalo rinkose, pinigų atsargų ir infliacijos normos pokyčius, kurie turi įtakos tinkamam Eurosistemos ir mokėjimų bei kredito sistemų veikimui, ir, kita vertus, imtis politinio, ekonominio ir socialinio pobūdžio sprendimų, kurie reikalauja ieškoti SESV 127 straipsnio 1 dalyje nurodytų atskirų tikslų, iš kurių svarbiausias yra kainų stabilumo išlaikymas, pusiausvyros ir šiuos tikslus suderinti (šiuo klausimu žr. generalinio advokato P. Cruz Villalón išvados byloje *Gauweiler ir kt.*, C-62/14, Rink., EU:C:2015:7, 111 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką; šiuo klausimu ir pagal analogiją taip pat žr. šio sprendimo 53 punkte minėto Sprendimo *Arcelor / Parlamentas ir Taryba*, EU:T:2010:54, 143 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 2011 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Enviro Tech Europe ir Enviro Tech International / Komisija*, T-291/04, Rink., EU:T:2011:760, 125 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- 69 Galiausiai, kiek tai susiję su institucijų teisėkūros veikla, įskaitant bendro pobūdžio teisės aktų, kaip antai Sprendimo 2012/153, priėmimą, kuris pavestas ECB, buvo nuspręsta, kad siaurą Sąjungos atsakomybės už tokią teisėkūros veiklą sampratą iš tiesų paaiškina tai, kad, pirma, ieškinių dėl žalos atlyginimo perspektyva, galima kiekvieną kartą, kai bendrasis Sąjungos interesas reikalauja imtis teisėkūros priemonių, galinčių pažeisti privačių asmenų interesus, neturi užkirsti kelio teisės aktų leidybos funkcijos vykdymui net ir tose srityse, kuriose egzistuoja teisminė aktų teisėtumo kontrolė, ir, antra, esant tokiam teisėkūros kontekstui, kuriam būdinga didelė diskrecija, būtina Sąjungos politikai įgyvendinti, Sąjungos atsakomybė gali kilti, tik jei atitinkama institucija akivaizdžiai ir šurkščiai pažeidė savo įgaliojimų ribas (šiuo klausimu žr. 2008 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *FIAMM ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-120/06 P ir C-121/06 P, Rink., EU:C:2008:476, 174 punktą).
- 70 Reikia įvertinti ieškovų įvardytų neteisėtumo pagrindų pagrįstumą atsižvelgiant į šiuos kriterijus.

Dėl tariamai neteisėtų ECB veiksmų

– Pirminės pastabos

- 71 Ieškovai teigia, kad ECB padarė kelis neteisėtus veiksmus, dėl kurių gali kilti Sąjungos atsakomybė, pirma, jis sudarė 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimą su Graikijos Respublika: ieškovai Bendrojo Teismo prašo išreikalauti iš ECB šio dokumento tekstą; antra, ECB atsisakė dalyvauti Graikijos valstybės skolos pertvarkymo procese, kurį Graikijos Respublika buvo įpareigota vykdyti, kad gautų naują finansinę pagalbą, ir, trečia, ECB priėmė Sprendimą 2012/153, kuriuo Graikijos skolos priemonių tinkamumą kaip garantijų susiejo su skolos išpirkimo schema, kuria galėjo pasinaudoti tik nacionaliniai centriniai bankai, nors šios skolos priemonės neatitiko kredito kokybės reikalavimų.
- 72 ECB ginčija teisės normos, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, pažeidimą. Tariamai pažeistos teisės normos susijusios su Graikijos Respublikos, kaip skolininkės, pozicija, o ECB tik pareiškė savo nuomonę dėl PSI tinkamumo ar netinkamumo, ir „trejete“ atliko tik konsultacinę funkciją. ECB patikslina, kad su ieškovais jo nesiejo jokie teisiniai ar finansiniai ryšiai. Jis nėra nei skolininkas pagal ieškovų turimas skolos priemones, nei tokių priemonių emitentas; jis pats yra Graikijos Respublikos kreditorius. Be to, jis nesiėmė „tiesiogiai prieš ieškovus“ nukreiptų veiksmų, o veikė atsižvelgdamas į SESV, visų pirma jos 127 straipsnyje jam pavestas funkcijas, kad suvaldytų Graikijos valstybės skolos krizę. Taigi, teisės normos, kuriomis remiasi ieškovai, nesusijusios su vaidmeniu, kuris jam teko atsižvelgiant į PSI, o ieškovams jos nesuteikė teisių, kurios juos apsaugotų.

– Dėl ieškinio pagrindo: teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažeidimo

- 73 Pirmajame ieškinio pagrindu ieškovai teigia, kad šio sprendimo 71 punkte nurodyti veiksmai reiškia, kad buvo pažeistas Graikijos skolos priemonių turėtojų teisėtų lūkesčių apsaugos principas, nes šie veiksmai prieštarauja ankstesnio ECB pirmininko J. C. Trichet ir jį pakeitusio M. Draghi bei šio banko vykdomosios valdybos narių suteiktoms garantijoms. Savo pareiškimuose jie tvirtino, kad, pirma, ECB turimos Graikijos skolos priemonės nebus „savanoriškų“ mainų dalykas, antra, nebuvo jokio pavojaus, kad Graikijos Respublika taps nemoki, trečia, priverstinis Graikijos valstybės skolos pertvarkymas nebuvo galimas, ketvirta, privačių kreditorių dalyvavimas tokio pertvarkymo procese įmanomas tik savanoriškumo pagrindu, penkta, nebuvo galimybės sumažinti nominalios šių skolos priemonių vertės, ir, šešta, jeigu taip nutiktų, Graikijos skolos priemonėms jokių atveju nebūtų suteiktas garantijų statusas. Ieškovų teigimu, dėl tokių aiškių, besąlyginių ir tarpusavyje derančių garantijų iš patvirtintų ir patikimų šaltinių teisės subjektams kilo pagrįstų lūkesčių; juos nuvylė vėlesni neteisėti ECB veiksmai, kaip antai 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimas. Dublike ieškovai patikslina, kad tai, jog ECB sudarė slaptą ir diskriminuojantį mainų susitarimą esant interesų konfliktui, nes jis pats yra Graikijos Respublikos kreditorius, ir taip pasiūlė siekdamas išvengti Graikijos valstybės skolos pertvarkymo, prieštarauja ESS 5 straipsniui ir teisinio saugumo principui. Tokiame pertvarkymo procese ECB vaidmuo neapsiribotų paprasta konsultacine veikla, nes jame jis dalyvautų kaip „trejeto“ narys ir pagrindinis veikėjas, su jam priklausančiais sprendimo priėmimo ir pasirašymo įgaliojimais.
- 74 ECB iš esmės atsikerta, kad iš jo pranešimų spaudai ir iš viešų jo darbuotojų pareiškimų aiškiai matyti, jog įspėjama, kad, viena vertus, PSI nepatenka į ECB kompetencijos sritį ir kad su PSI susiję sprendimai buvo priimti nepriklausomų vyriausybių; kita vertus, valstybės skolos Europoje krizė gali kelti didelį pavojų investicijoms į Graikijos skolos priemones. 2011 m. birželio 6 d. ECB publikacijoje aiškiai nagrinėtas PSI pasekmių klausimas ir įspėjama apie nepatogumus, kurių gali kilti „neapgalvotai ir automatiškai“ įgyvendinus šį instrumentą. Todėl iš reikšmingų dokumentų matyti, kad ECB neatliko lemiamo ar sprendžiamo vaidmens priimant PSI, ir jokios pozicijos, kurią ECB išreiškė įgyvendindamas savo įgaliojimus, ieškovai negalėjo suprasti kaip garantijos, kad toks PSI bus patvirtintas. Kiekvienas atidus ir informuotas asmuo, perskaitęs šiuos dokumentus turėjo suprasti, kad PSI buvo vienas iš galimų variantų ir kad jo patvirtinimas pateko tik į Graikijos teisinės ir politinės kompetencijos sritį. Kadangi nebuvo pareiškimų, kurie neabejotinai atmetų PSI priėmimo galimybę, ECB dėl jo nesuteikė jokių aiškių, besąlyginių ir tarpusavyje derančių garantijų.
- 75 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad teisę kliautis teisėtų lūkesčių apsaugos principu turi visi teisės subjektai, kuriems Sąjungos institucija sudarė sąlygas turėti pagrįstų lūkesčių. Tačiau tam, kad būtų galima pasinaudoti teise remtis šiuo principu, reikia, kad būtų įvykdytos trys kumuliacinės sąlygos. Pirma, suinteresuotasis asmuo iš Sąjungos valdžios institucijų patvirtintų ir patikimų šaltinių turi būti gavęs tikslias, besąlygines ir tarpusavyje derančias garantijas. Antra, šios garantijos turi būti tokios, kad asmeniui, kuriam jos skirtos, atsirastų teisėtų lūkesčių. Trečia, duotos garantijos turi atitikti taikytinas teisės normas (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 17 d. Sprendimo *AJD Tuna*, C-221/09, Rink., EU:C:2011:153, 71 ir 72 punktus; 2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Agrargenossenschaft Neuzelle*, C-545/11, Rink., EU:C:2013:169, 23–25 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką; 2010 m. birželio 18 d. Sprendimo *Liuksemburgas / Komisija*, T-549/08, Rink., EU:T:2010:244, 71 punktą ir 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Applied Microengineering / Komisija*, T-387/09, Rink., EU:T:2012:501, 57 ir 58 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).
- 76 Be to, reikia priminti, kad bet kuris ūkio subjektas, kuriam institucija suteikė pagrįstų lūkesčių, gali remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu kaip pagrindiniu Sąjungos teisės principu, tačiau jei rūpestingas ir nuovokus ūkio subjektas galėjo numatyti jo interesus paveikiančios Sąjungos priemonės priėmimą, jis negali remtis šiuo principu priėmus priemonę. Taip pat ūkio subjektai negali pagrįstai tikėtis išlaikyti esamos padėties, kuri gali pasikeisti nacionalinėms institucijoms įgyvendinant savo diskreciją, ypač tokioje srityje, kokia yra pinigų politika, kuria siekiama nuolatinio prisitaikymo prie besikeičiančios ekonominės situacijos (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Plantanol*, C-201/08, Rink., EU:C:2009:539, 53 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką; šio

sprendimo 75 punkte minėto Sprendimo *AJD Tuna*, EU:C:2011:153, 73 punktą; šio sprendimo 75 punkte minėto Sprendimo *Agrargenossenschaft Neuzelle*, EU:C:2013:169, 26 punktą ir 2005 m. spalio 19 d. Sprendimo *Cofradía de pescadores „San Pedro de Bermeo“ ir kt. / Taryba*, T-415/03, Rink., EU:T:2005:365, 78 punktą).

- 77 Taigi, reikia įvertinti, ar pranešimai spaudai ir kai kurių ECB narių vieši pareiškimai reiškia tiksliai, besąlygines ir tarpusavyje derančias garantijas iš patvirtintų ir patikimų šaltinių, dėl kurių ieškovams galėjo atsirasti teisėtų lūkesčių, kad jų turimų Graikijos skolos priemonių vertė nebus privalomai diskontuota.
- 78 Šiuo klausimu pabrėžtina, kad pranešimų spaudai ir viešų pareiškimų, kuriuos nurodo ieškovai, dalykas ir turinys skiriasi. Viena vertus, iš esmės kalbama apie pareiškimus, kuriuos per 2011 m. balandžio–birželio mėn. padarė atitinkamu laikotarpiu ECB pirmininko pareigas ėjęs J. C. Trichet ir vėliau jį pakeitęs M. Draghi, išreiškę ir pakartoję ECB nusistatymą prieš Graikijos valstybės skolos pertvarkymą ir selektyvų Graikijos Respublikos nemokumą. Kita vertus, ieškovai remiasi viešu 2011 m. birželio 16 d. L. Bini Smaghi, ECB valdančiosios tarybos nario, pareiškimu ir 2010 m. rugsėjo 15 d. jo pasakyta kalba dėl „Sąjungos ekonominio valdymo ir stabilumo sistemos pagerinimo, ypač euro zonoje“.
- 79 Dėl M. Draghi ir J. C. Trichet pareiškimų reikia konstatuoti, kad, atsižvelgiant visų pirma į jų bendrą pobūdį ir, antra, į ECB kompetencijos priimti sprendimą dėl galimo valstybės narės, atsidūrusios selektyvaus nemokumo situacijoje, skolos pertvarkymo, kaip tinkamai pabrėžta minėtuose pareiškimuose, nebuvimą, ir, trečia, į netikrumą to laiko finansų rinkose, ypač kiek tai susiję su pasikeitusia Graikijos Respublikos finansine situacija ateityje, tokie pareiškimai negali būti laikomi tiksliais ir besąlyginėmis garantijomis iš patvirtintų ir patikimų šaltinių, juo labiau kad ši valstybė narė nepriėmė sprendimo dėl tokio pertvarkymo. Iš tiesų, nors ECB buvo siejamas su pasikeitusios Graikijos Respublikos finansinės situacijos stebėjimu „trejeto sistemoje“, į kurią įėjo ši valstybė, TVF ir Komisija, jis neturėjo kompetencijos nuspręsti dėl tokios priemonės, kuri iš principo ar išimties tvarka priskiriama prie atitinkamos valstybės narės suverenios valdžios ir biudžeto valdymo institucijos, visų pirma prie teisės aktų leidžiamosios valdžios įgaliojimų ir tam tikra dalimi prie valstybių narių atliekamo ekonominės politikos koordinavimo pagal SESV 120 ir paskesnius straipsnius. Tokiomis aplinkybėmis J. C. Trichet ir M. Draghi viešai kelis kartus išreikštas nusistatymas prieš tokį pertvarkymą, kai finansų rinkų subjektams kilo vis daugiau abejonių, turi būti suprantamas kaip turintis išskirtinai politinę ir ekonominę reikšmę. Konkrečiai kalbant, tokius pareiškimus padarę asmenys norėjo minėtus subjektus išpėti, viena vertus, apie dar didesnę to laiko ekonominės situacijos pablogėjimą ar net galimą Graikijos Respublikos, kurios galbūt negalimų išpirkti obligacijų kaip užstato atliekant Eurosistemos kredito operacijas gali nepriimti ECB ir nacionaliniai centriniai bankai (žr. vėliau priimtą Sprendimą 2012/133), nemokumą ir, kita vertus, apie pavojų, kuris dėl tokių pasikeitimų galėjo kilti finansų sistemos stabilumui ir visos Eurosistemos veikimui. Reikia pridurti, kad toks vienas po kito ECB pirmininko pareigas ėusių asmenų neigiamas požiūris išreikštas kartu patikslinant, kad tuo atveju, jeigu valstybė vis dėlto taptų nemoki ir atitinkamos valstybės narės nuspręstų pertvarkyti valstybės skolą, ECB reikalautų, kad toks pertvarkymas vyktų pateikus garantijas, kurių pakaktų tam, kad būtų apsaugotas jo vientisumas ir išlaikytas finansų rinkų stabilumas bei pasitikėjimas tokiomis rinkomis. Iš to matyti, kad taip ECB nesustiprino ir teisėtų lūkesčių, kad jis ir toliau išlaikys neigiamą poziciją, jeigu atitinkamos valstybės narės priims sprendimą neatlikti tokio pertvarkymo, ar kad juo labiau užkirs kelią tokiam sprendimui, atsižvelgiant į jo galimus teisinius įgaliojimus šiuo klausimu, kurių jis neturi.
- 80 Dėl L. Bini Smaghi pareiškimų svarbu pabrėžti, kad viešai šis asmuo tik nurodė, kad, viena vertus, ECB negali prisidėti prie „Graikijos skolos gražinimo termino pratęsimo“, nes tai prieštarautų jam taikomoms teisės nuostatomis, ir, kita vertus, pertvarkyti valstybės narės skolą, jeigu tai būtina, galima tik esant kreditorių ir skolininkų susitarimui. Tokiomis aplinkybėmis jis aiškia įvardijo euro zonos valstybių narių turimą galimybę nustatyti BVS, kurios leistų tokiems kreditoriams ir skolininkams lengviau pasiekti susitarimą dėl tinkamo naštos pasidalijimo. Priešingai, nei teigia ieškovai, tokiais

teiginiais neatmetama, kad Graikijos valstybės skola gali būti pertvarkyta ar kad bus priimtas sprendimas dėl pertvarkymo arba Graikijos Respublika taps nemoki; šiais teiginiais tik įvardijamas faktas, kad tokiomis aplinkybėmis ECB turi ribotas galias, ir sąlygos, kuriomis toks pertvarkymas galėtų ar turėtų būti atliekamas. Be to, remiantis šiais teiginiais negalima tvirtinti, jog buvo suteikta aiški ir besąlyginė garantija, kad galiausiai ECB prieštaraus tokiam pertvarkymui, dėl kurio turės spręsti valstybės narės ar kompetentingos institucijos ar kad prireikus jis jokia forma nedalyvaus, jei bus atliekami su tokia priemone susiję veiksmai.

- 81 Todėl nagrinėjamu atveju ECB narių vieši pareiškimai, kuriais remiasi ieškovai, nėra tikslios, besąlyginės ir tarpusavyje derančios garantijos, kuriomis siekiama atmesti galimą Graikijos valstybės skolos pertvarkymą; be to, jos nėra gautos iš patvirtintų ir patikimų šaltinių, kaip tai suprantama pagal teismo praktiką, todėl reikia atmesti ieškinio pagrindą, kuris grindžiamas teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažeidimu.
- 82 Vis dėlto papildomai reikia nurodyti, kad, kaip teigia ECB, investuotojo atliekamas valstybės skolos priemonių pirkimas pagal apibrėžimą yra sandoris, dėl kurio kyla tam tikra finansinė rizika, nes jis priklauso nuo atsitiktinumų, susijusių su kapitalo rinkų pokyčiais, ir kad kai kurie ieškovai Graikijos skolos priemones įsigijo net laikotarpiu, kai finansų krizė Graikijos Respublikoje buvo pasiekusi aukščiausią tašką. Atsižvelgdami į ekonominę Graikijos Respublikos situaciją ir į su ja susijusius to laikotarpiu svyravimus atitinkami investuotojai negali teigti, kad veikė kaip apdairūs ir protingi ūkio subjektai, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 76 punkte nurodytą teismo praktiką, ir galėjo remtis egzistuojančiais teisėtais lūkesčiais. Atvirkščiai, atsižvelgę į viešus pareiškimus, kuriais, formuluodami savo kaltinimus, rėmėsi ieškovai (žr. šio sprendimo 78 punktą), šie investuotojai turėjo suprasti ekonominę situaciją, kuri buvo labai nestabili ir lėmė jų turimų Graikijos skolos priemonių vertės svyravimus ir nemenką Graikijos Respublikos nors ir selektyvaus pobūdžio nemokumo riziką. Be to, kaip teisingai nurodo ECB, su tokiais pareiškimais susipažinęs apdairus ir protingas investuotojas negalėjo atmesti Graikijos valstybės skolos pertvarkymo rizikos, atsižvelgiant į šiuo klausimu išsiskyrusią euro zonos valstybių narių ir kitų įtrauktų institucijų, kaip antai Komisijos, TVF ir ECB nuomonę.
- 83 Galiausiai, kiek tai susiję su faktu, kad šiomis aplinkybėmis ieškovai remiasi teisinio saugumo principo pažeidimu, užtenka nurodyti, kad jie nesiremia jokių papildomu ir konkrečiu argumentu, kuris leistų manyti, kad ECB veiksmai pertvarkant Graikijos valstybės skolą prisidėjo prie reglamentavimo, kurio pasekmės nebuvo pakankamai aiškios, tikslios ir galimos numatyti (šiuo klausimu žr. 2005 m. birželio 7 d. Sprendimo *VEMW ir kt.*, C-17/03, Rink., EU:C:2005:362, 80 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką); taip pat jis nesuteikė teisės subjektams galimybės tinkamai suprasti iš jo kylančių įsipareigojimų apimties (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Sudholz*, C-17/01, Rink., EU:C:2004:242, 34 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Taigi, negalima pritarti šiam teisinio saugumo principo pažeidimu grindžiamam kaltinimui.
- 84 Todėl ieškovai nepateikė pakankamai įrodymų, kurie patvirtintų, kad ECB pažeidė teisinių lūkesčių apsaugos principą arba kad šiomis aplinkybėmis jis pažeidė teisinio saugumo principą, dėl ko galėtų atsirasti jo deliktinė atsakomybė.

– Dėl ieškinio pagrindo: vienodo požiūrio į „privačius kreditorius“ principo ir *pari passu* sąlygos pažeidimo

- 85 Kaip antrąjį ieškinio pagrindą ieškovai nurodo vienodo požiūrio į privačius kreditorius principo pažeidimą, kaip tai suprantama visų pirma pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 20 ir 21 straipsnius, nes įgyvendindami 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimą ECB ir nacionaliniai centriniai bankai užtikrino, kad atitinkamai jų portfeliuose esančios Graikijos skolos priemonės nebus įtrauktos į Graikijos skolos pertvarkymo sistemą pritaikius BVS ir nebus sumažinta jų vertė. ECB ėmėsi šio sprendimo 71 punkte nurodytų veiksmų neatsižvelgęs į privačių kreditorių ir indėlininkų,

kaip antai ieškovų, turtinę padėtį, todėl jis pažeidė šį principą. Vienodo požiūrio į visus kreditorius ar indėlininkus principas numatytas ir tarptautiniu lygmeniu kaip paprotinis principas ir turi būti laikomas bendruoju Sąjungos teisės principu arba tiesiogine ir konkrečia bendrojo nediskriminavimo principo pagal SESV 10 straipsnį ir Pagrindinių teisių chartijos 20 ir 21 straipsnius išraiška. Taigi, vadinamoji *par condicio creditorum* arba *pari passu* sąlyga, pagal kurią kreditoriai turi būti vienodai vertinami atliekant mokėjimą, nesvarbu, kokia jų eilė, taikytina ir ECB. Vadinas, savo 2012 m. rugsėjo 6 d. pranešime spaudai dėl vienakrypčių pinigų politikos sandorių (toliau – OMT) sukūrimo ECB pritarė tam, kad „privatūs kreditoriai ar kiti asmenys būtų vienodai vertinami (*pari passu*), kiek tai susiję su euro zonos šalių išleistais vertybiniais popieriais, kurie Eurosistemoje įsigijami pagal OMT, laikantis tokiems vertybiniais popieriams nustatytų sąlygų“. Taigi, įsigijęs Graikijos skolos popierių pagal išpirkimo schemą, kuri buvo nustatyta Sprendimu 2010/281, ECB neįgijo jokio specialaus statuso ir turėjo prisiimti kredito riziką, kurią prisiėmė visi kiti instituciniai arba privatūs investuotojai. Ieškovai, kaip Graikijos skolos priemonių turėtojai, kaip ECB ir nacionaliniai centriniai bankai, yra Graikijos Respublikos kreditoriai, kuriems taikoma privatinė teisė, ir dėl jų patirtos žalos gali atsirasti toks pats sisteminis poveikis Europos ekonomikai. Dėl ECB ir nacionalinių centrinių bankų portfeliuose buvusių skolos priemonių ankstesnių mainų į naujas skolos priemones pastarųjų galėjo neapimti „valdomas ir užslėptas [Graikijos valstybės] nemokumas“, todėl kitos skolos priemonės, kurios negalėjo būti tokių mainų dalykas, buvo priskirtos prie žemesnės kategorijos ir susietos su šios valstybės „likutiniu mokumu“. Taip ECB ir nacionaliniai centriniai bankai, padarydami žalą privačiam sektoriui, užsitikrino „privilegijuoto“ kreditoriaus statusą, pasirėmę su pinigų politika susijusiomis funkcijomis. Be to, Sprendimu 2012/153 ECB Graikijos skolos priemonių tinkamumą neteisėtai susiejo su vertybinių popierių, kurių reitingas Eurosistemos kredito operacijose buvo nedidelis, išpirkimo schemos suteikimu nacionaliniams centriniams bankams. Ieškovai nesutinka su tuo, kad toks nevienodas požiūris objektyviai pateisinamas viešaisiais interesais arba Sutarčių nuostatomis, nes SESV 127 straipsnio 1 dalyje, ESS 3 straipsnio 3 ir 4 dalyse ir 13 straipsnyje nenumatyta tokios rūšies išimtis. Bet kuriuo atveju ECB nepaaiškino, kaip 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimą ir tik nacionaliniams centriniams bankams skirtą išpirkimo schemą galima būtų priskirti prie pinigų politikos srityje turimos jo diskrecijos, kaip jie galėjo prisidėti prie euro zonos kainų stabilumo ir kodėl jie buvo proporcingi ir būtini.

- 86 ECB nesutinka su tuo, kad vienodo požiūrio į kreditorius principas taikomas susidūrus su pagal privatinę teisę nustatytomis sutarties nuostatomis, nes skolos priemonių emitentas turi teisę, o ne pareigą jį įtraukti į prie tokių vertybinių popierių pridėtų dokumentų tekstą. Tai nėra universali taisyklė, kurios būtų laikomasi tarptautinės viešosios teisės lygiu ar kurios valstybės narės bendrai laikytųsi konstitucinės teisės lygiu; juo labiau tai nėra bendrasis Sąjungos teisės principas ir jo taikymas priklauso nuo minėto emitento. Net darant prielaidą, kad tariama pareiga laikytis šio principo yra aukščiausia galia turinti Sąjungos teisės taisyklė, ji sukurtų teisinių pareigų tik skolos emitentui, t. y. konkrečiu atveju Graikijos valstybei, o ne jos kreditoriams. ECB ginčija ir tai, kad jis yra Graikijos Respublikos kreditorius, kurį galima prilyginti ieškovams, nes pastarieji yra investuotojai, kurie siekia gauti didelį pelną ir kurie atliko investicijas tik privačiu lygmeniu. Atvirkščiai, ECB nusipirko Graikijos skolos priemonių antrinėje vertybinių popierių rinkoje atlikdamas tik viešuosius įgaliojimus, kurie jam suteikti pagal SESV 127 straipsnio 1 dalį, siejamą su ESS 3 straipsnio 3 ir 4 dalimis ir 13 straipsnio 1 dalimi, o tai dar kartą patvirtinta 2012 m. vasario 21 d. Eurogrupės deklaracijoje ir Graikijos įstatymo Nr. 4050/2012 motyvacinėje dalyje. Taigi, pagal SESV 127 straipsnio 1 dalį siekdamas įgyvendinti pagrindinį tikslą palaikyti kainų stabilumą ECB Sprendimu 2010/281 numatė inicijuoti laikiną vertybinių popierių rinkų programą, pagal kurią ECB ir nacionaliniai centriniai bankai nusipirktų, be kita ko, Graikijos Respublikos išleistų vertybinių popierių. Tokiu pirkimu būtų siekiama išlaikyti „tinkamą pinigų politikos įgyvendinimo mechanizmo veikimą, kuris yra būtinas siekiant užtikrinti kainų stabilumą ir palengvinti „pinigų politikos, nukreiptos palaikyti kainų stabilumą vidutiniu laikotarpiu, veiksmingą vykdymą“, užtikrinant <...> euro zonos privačių ir viešų skolos priemonių rinkų likvidumą <...>“, t. y. dėl priežasčių, kurios labai skiriasi nuo priežasčių, kurios lėmė kitų privačių kreditorių sprendimus, susijusius su investicijomis. Be to, neeliminavus PSI iš Eurosistemos centriniams bankams, įskaitant Graikijos centrinį banką, priklausančių Graikijos skolos priemonių, buvo padarytas poveikis Eurosistemos finansiniam ir funkciniam nepriklausomumui pagal

SESV 130 straipsnį ir paveiktos jos galimybės refinansuoti kredito įstaigas bei imtis veiksmų kapitalo rinkose pagal statuto 18 straipsnio 1 dalį. Taigi, kadangi nurodytos situacijos nepanašios, ieškovai neturi pagrindo remtis skirtingo požiūrio egzistavimu.

- 87 Pirma, Bendrasis Teismas mano, kad reikia išnagrinėti, ar veiksmai, kuriais kaltinamas ECB, pažeidė vienodo požiūrio principą, įtvirtintą Pagrindinių teisių chartijos 20 ir 21 straipsniuose (2013 m. liepos 18 d. Sprendimo *Sky Italia*, C-234/12, Rink., EU:C:2013:496, 15 punktą), kurio ECB, kaip Sąjungos institucija, privalo laikytis kaip aukščiausią galią turinčios Sąjungos teisės taisyklės, pagal kurią suteikiama apsauga privatiems asmenims. Iš tiesų pagal vienodo požiūrio principą reikalaujama panašių situacijų nevertinti skirtingai, o skirtingų – vienodai, nebent toks požiūris būtų objektyviai pagrįstas. Skirtingų situacijų panašumą reikia vertinti atsižvelgiant į visus joms būdingus veiksnius. Šiuos veiksnius ir jų panašumą reikia nustatyti ir įvertinti atsižvelgiant visų pirma į Sąjungos akto, kuriame įtvirtintas atitinkamas skirtumas, objektą ir tikslą. Be to, reikia atsižvelgti į srities, kuriai nagrinėjamas aktas priklauso, principus ir tikslus (žr. 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Arcelor Atlantique ir Lorraine ir kt.*, C-127/07, Rink., EU:C:2008:728, 23, 25 ir 26 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką ir 2011 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Liuksemburgas / Parlamentas ir Taryba*, C-176/09, Rink., EU:C:2011:290, 31 ir 32 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).
- 88 Tačiau nagrinėjamu atveju ieškovai remiasi klaidinga prielaida, nes teigia, kad visų privačių asmenų, kurie įsigijo Graikijos skolos priemonių kaip „privatūs“ indėlininkai ar Graikijos Respublikos kreditoriai, viena pusė, ir ECB bei Eurosistemos nacionalinių centrinių bankų, kita pusė, atsižvelgiant į principus ir atitinkamose teisės normose, kuriomis remtasi atliekant veiksmus, kuriais kaltinama, nurodytus tikslus, situacija yra panaši ar net tokia pati, kiek tai susiję su bendro vienodo požiūrio principo taikymu. Šiais argumentais konkrečiai atmetama, kad pirkdami Graikijos skolos priemones visų pirma pagal Sprendimą 2010/281 ECB ir minėti nacionaliniai centriniai bankai veikė įgyvendindami savo pagrindines funkcijas pagal SESV 127 straipsnio 1 ir 2 dalis ir, be kita ko, statuto 18 straipsnio 1 dalies pirmą įtrauką, kad būtų palaikytas kainų stabilumas ir tinkamas pinigų politikos valdymas laikantis šio sprendimo nuostatose nustatytų ribų (žr. minėto sprendimo 5 konstatuojamąją dalį).
- 89 Taigi, pirma, valstybės, įskaitant Graikijos, skolos priemonių išpirkimo schema, nustatyta Sprendime 2010/281, buvo aiškiai pagrįsta SESV 127 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką, ir, be kita ko, statuto 18 straipsnio 1 dalimi, ir, atsižvelgiant į finansų krizę, su kuria susidūrė Graikijos valstybė, yra susijusi su „išimtinėmis aplinkybėmis finansų rinkose, tam tikruose rinkos segmentuose pasižyminčiomis didele įtampa, kuri trikdo pinigų politikos poveikio mechanizmą ir tuo pačiu [kartu] pinigų politikos, nukreiptos palaikyti kainų stabilumą vidutiniu laikotarpiu, veiksmingą vykdymą“. Taigi, pagal šį sprendimą ši schema buvo „Eurosistemos bendros pinigų politikos dalis“, skirta „spręsti vertybinių popierių rinkų problem[oms] ir atkurti tinkam[am] pinigų politikos poveikio mechanizm[ui]“ (minėto sprendimo 2–4 konstatuojamosios dalys). Ieškovai neginčija pačių šių motyvų, o nagrinėjamų situacijų panašumą grindžia tik aplinkybe, kad ir privatūs investuotojai, ir Eurosistemos centriniai bankai, kurie įsigijo Graikijos skolos priemonių, yra Graikijos valstybės kreditoriai, turintys lygias teises.
- 90 Šiuo atžvilgiu primintina, kad iš tiesų statuto 18 straipsnio 1 dalies pirmoje įtraukoje nurodyta, jog tam, kad „pasiiektų ECBS tikslus ir įvykdytų jos uždavinius, ECB ir nacionaliniai centriniai bankai gali“, be kita ko, „veikti finansų rinkose pirkdami ir parduodami (sudarydami neatidėliotinus ir išankstinius sandorius) <...> skolos įsipareigojimus ir likvidžias rinkos priemones eurais arba kitomis valiutomis“. Iš to matyti, kad skolos priemonių išpirkimo schema, taigi, ir Eurosistemos centrinių bankų atliekamas tokių skolos priemonių pirkimas, patenka į ECBS pagrindinių funkcijų, kaip jos suprantamos pagal SESV 127 straipsnio 1 ir 2 dalis, siejamas su SESV 282 straipsnio 1 dalimi, taikymo sritį ir, konkrečiau kalbant, šias priemones apima įgaliojimai, numatyti statuto 18 straipsnio 1 dalies pirmoje įtraukoje. Be to, iš šios nuostatos matyti, kad valstybės skolos priemonių pirkimu antrinėje rinkoje, kurį atlieka

minėti centriniai bankai, siekiama įgyvendinti ECBS tikslus ir įvykdyti jų funkcijas, todėl atmestinas bet koks su tuo nesusijęs motyvas, kaip antai siekis atliktas investicijas ar net sudarius spekuliacinius sandorius gauti didelį pelną.

- 91 Todėl reikia konstatuoti, kad ieškovų, kaip investuotojų ar indėlininkų, kurie veikė savo sąskaita ir turėdami išimtinai privatų suinteresuotumą gauti maksimalų pelną iš savo investicijų, situacija skyrėsi nuo Eurosistemos centrinių bankų situacijos. Nors pagal taikomą privatinę teisę nusipirkę valstybės skolos priemonių minėti centriniai bankai, kaip ir privatūs investuotojai, įgijo tokias priemones išleidusios valstybės skolininkės kreditorių statusą, ši bendra sąsaja negali pagrįsti to, kad jų situacija būtų laikoma panašia ar net tokia pačia kaip ir minėtų investuotojų. Iš tiesų toks požiūris, suformuotas atsižvelgiant tik į privatinę teisę, nesiejamas nei su tokių vertybinių popierių pirkimo, kuri atlieka centriniai bankai, teisiniu reglamentavimu, nei su viešojo intereso tikslais, kurių minėti centriniai bankai turėjo siekti šiomis aplinkybėmis pagal taikytinas pirminės teisės normas, kuriose nustatyti principai ir tikslai turi būti įtraukti vertinant nagrinėjamų situacijų panašumą, atsižvelgiant į bendrą vienodo požiūrio principą (žr. šio sprendimo 87 punkte minėtą teismo praktiką).
- 92 Taigi, darytina išvada, kad ieškovų, kaip privačių investuotojų, kurie Graikijos skolos priemonių nusipirko turėdami tik turtinį privatų suinteresuotumą, nesvarbu, koks yra tikslus jų sprendimų dėl investicijų motyvas, situacija skyrėsi nuo Eurosistemos centrinių bankų situacijos, nes pastarųjų sprendimas dėl investicijų buvo paremtas išimtinai viešojo intereso tikslais, nurodytais SESV 127 straipsnio 1 ir 2 dalyse, siejamose su SESV 282 straipsnio 1 dalimi ir statuto 18 straipsnio 1 dalies pirmą įtrauka. Todėl, atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamos situacijos nepanašios, 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimo įgyvendinimas nereiškia, kad buvo pažeistas vienodo požiūrio principas.
- 93 Antra, ieškovai neturi pagrindo teigti, kad privačių investuotojų ir Eurosistemos centrinių bankų situacija yra tokia pati, atsižvelgiant į dėl jų turimų skolos priemonių vertės sumažinimo kylančias pasekmes Europos ekonomikai. Ieškovų teigimu, tik privatiems investuotojams dėl Graikijos valstybės skolos pertvarkymo priskirta našta „gali daryti tokį patį sisteminių poveikį Europos ekonomikai“, kokį turėtų Eurosistemos centrinių bankų dalyvavimas lygiomis teisėmis minėtame pertvarkymo procese, kurio jie išvengė, nes sudarė ir įgyvendino 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimą. Net darant prielaidą, kad šiuo argumentu ieškovai siekia įrodyti, kad PSI ir pagal BVS vykdoma procedūra galėjo padaryti labai didelį poveikį privačių ir institucinių investuotojų pasitikėjimui, kiek tai susiję su Graikijos skolos priemonių verte, taigi, kiek tai susiję ir su Graikijos, kaip skolininko, patikimumu, tai buvo nuogaštavimai, dėl kurių ECB iš pradžių nesutiko su selektyviu Graikijos Respublikos nemokumu ir daliniu jos valstybės skolos pertvarkymu (žr. šio sprendimo 78–80 punktus); jie nenurodė ir nepatiksino, kad tokios pasekmės panašios į pasekmes, kurių turėtų patirti Eurosistemos centriniai bankai, ir kad jos tokiu pačiu būdu gali pakenkti minėtos sistemos veikimui. Atvirkščiai, atsižvelgiant į minėtų centrinių bankų išgytų ir turimų Graikijos skolos priemonių bendrą vertę, kaip pabrėžia ieškovai, eventualus šių bankų dalyvavimas pertvarkant euro zonai priklausančios valstybės narės skolą, nesvarbu, ar toks dalyvavimas buvo teisėtas pagal SESV 123 straipsnį (žr. šio sprendimo 114 punktą), galėjo turėti poveikį visos Eurosistemos finansiniam vientisumui ir, be kita ko, jų galimybei imtis veiksmų kapitalo rinkose ir refinansuoti kredito įstaigas pagal statuto 18 straipsnio 1 dalies pirmą ir antrą įtraukas. Šiuo klausimu reikia patikslinti, kad valstybės skolos priemonės kartu yra užtikrinimo priemonės, kurias minėti centriniai bankai paprastai turi priimti siekdami atlikti kredito operacijas Eurosistemoje ir išlaikyti nacionalinių kredito įstaigų priėjimą prie grynųjų pinigų (žr. šio sprendimo 4 punkte nurodytų bendrųjų dokumentų 6 punktą). Iš to matyti, kad reikia atmesti ir kaltinimą, jog „pasirėmę su pinigų politika susijusiomis funkcijomis“ ECB ir Eurosistemos nacionaliniai centriniai bankai užsitikrino „privilegiuoto“ kreditoriaus statusą, taip padarydami žalą privačiam sektoriui.
- 94 Trečia, šiomis aplinkybėmis negalima pritarti ieškovų argumentui, kad ECB Sprendime 2012/153 Graikijos skolos priemonių tinkamumą neteisėtai susiejo su vertybinių popierių, turinčių žemą reitingą Eurosistemos kredito operacijose, išpirkimo programa, kuri būtų skirta nacionaliniams centriniams bankams. Kiek šis argumentas susijęs su teiginiu, kad ECB nesilaikė vienodo požiūrio, o tai buvo

nepalanku privatiems investuotojams, ypač ieškovams, pabrėžtina, kad ieškovai taip pat nenurodė ir nepatiksline, kad jų situacija analogiška nacionalinių centrinių bankų situacijai. Kaip nurodė Bendrasis Teismas būtent šio sprendimo 44 punkte minėtoje Nutartyje *Accorinti ir kt. / ECB* (EU:T:2014:611, 76–78 punktai), net jeigu Graikijos Respublikos pareiga padidinti kredito vertę nacionalinių centrinių bankų naudai pagal pirkimo programą teisiškai būtų grindžiama Sprendimu 2012/153, ši pareiga tik padėtų užtikrinti centrinių bankų galimybės pripažinti Graikijos skolos priemones kaip tinkamas užtikrinimo priemones vykdant Eurosistemos kredito operacijas, kaip tai suprantama pagal statuto 18 straipsnio 1 dalies antrą įtrauką, išlaikymą, nes taip nepadidinus kredito vertės minėti vertybiniai popieriai nebeatitiktų Eurosistemos minimalių reikalavimų, susijusių su kredito kokybės minimaliomis ribomis pagal bendruosiuose dokumentuose nustatytus reikšmingus kriterijus. Taigi, tokia pareiga užtikrino Eurosistemos centrinių bankų diskrecijos išlaikymą pagal SESV 127 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas, siejamas su SESV 282 straipsnio 1 dalies ir statuto 18 straipsnio 1 dalies pirma ir antra įtraukomis, vadinasi, buvo susijusi su situacija, nepanašia į privačių investuotojų. Iš tiesų, kadangi pastarieji asmenys Graikijos skolos priemonių buvo išigiję ir jų turėjo išimtinai privačiais tikslais, jų situacija skyrėsi nuo Eurosistemos centrinių bankų, kurių įgaliojimai ir pareigos nustatyti minėtomis teisės nuostatomis, situacijos. Iš to matyti, kad remdamiesi vienodo požiūrio principu ieškovai negalėjo reikalauti, kad jiems analogiškai būtų taikoma Graikijos valstybės vykdomo jų turimų skolos priemonių išpirkimo programa.

- 95 Bet kuriuo atveju, kaip Bendrasis Teismas jau nusprendė šio sprendimo 44 punkte minėtoje Nutartyje *Accorinti ir kt. / ECB* (EU:T:2014:611, 85 punktas), padidinus kredito vertę, kaip to reikalaujama pagal Sprendimo 2012/153 1 straipsnio 1 dalį, buvo užtikrintas visų Graikijos skolos priemonių, kurios pateko į tokio vertės padidinimo ribas, įskaitant priemones, kurios buvo konvertuotos pagal BVS, tinkamumo išlaikymas. Taigi, minėtu sprendimu šie vertybiniai popieriai, apėmę ir ieškovų turimus, ir keičiamus vertybinius popierius, buvo apsaugoti nuo papildomo nuvertėjimo, kuri galėjo lemti žemesnio reitingo jiems suteikimas ar net Graikijos Respublikos nemokumas. Iš to matyti, kad šiuo aspektu ieškovai taip pat negali remtis vienodo požiūrio nesilaikymu jų nenaudai.
- 96 Taigi, kiek tai susiję su nurodytais aspektais ir veiksmais, įskaitant 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimą ir Sprendimą 2012/153, ieškovų situacija nebuvo panaši ar net tapati Eurosistemos centrinių bankų situacijai, kuo remiantis būtų galima daryti išvadą, kad buvo pažeistas vienodo požiūrio principas.
- 97 Todėl ieškovai neįrodė, kad ECB pažeidė vienodo požiūrio principą, dėl ko galėtų atsirasti jo deliktinė atsakomybė.
- 98 Antra, kiek tai susiję su kaltinimais, kurie grindžiami *pari passu* sąlyga, pirmiausia reikia pažymėti, kad tokios taisyklės egzistavimas Sąjungos teisės sistemoje nėra įrodytas.
- 99 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad aplinkybė, kuria remiasi ieškovai, jog 2010 m. ataskaitoje „Principles for Stable Capital Flows and Fair Debt Restructuring in Emerging Markets“ *Principles Consultative Group* (PCG) pasiūlė pripažinti, kad, kiek tai susiję su „besiformuojančiomis rinkomis“, tarptautiniu lygmeniu taikytina *pari passu* sąlyga, nesvarbi siekiant nustatyti, ar tokia taisyklė egzistuoja Sąjungos teisės sistemoje. Be to, ieškovai negali tinkamai remtis 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų (OL L 160, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 191). Kaip tik šiame reglamente konstatuota, kad šiuo klausimu nacionalinėse teisės sistemose egzistuoja didelių skirtumų, įskaitant preferencinį kreditorių vertinimą (to paties reglamento 11 konstatuojamoji dalis), ir jame tik nustatytos vienodos įstatymų kolizijos atvejais taikytinos taisyklės, be kita ko, siekiant koordinuoti lėšų paskirstymą, kad būtų maksimaliai išlaikytas vienodas požiūris į kreditorius (minėto reglamento 21 ir 23 konstatuojamosios dalys).

- 100 Be to, jeigu taisyklė, pagal kurią reikalaujama laikytis *pari passu*, reikštų, kad kreditorius reikia vertinti vienodai, neatsižvelgiant į skirtingas jų situacijas, viena vertus, privačių investuotojų ir, kita vertus, Eurosistemos centriniai bankų, įgyvendinančių savo funkcijas pagal SESV 127 straipsnį ir statuto 18 straipsnį, ją pripažinus Sąjungos teisės sistemoje galėtų būti pažeistas vienodo požiūrio principas, kaip nurodyta šio sprendimo 87 punkte.
- 101 Antra, atitinkamai tik įtraukus tokią taisyklę į sutarties sąlygas, įskaitant sąlygas, susijusias su valstybės skolos priemonių išleidimu ir pardavimu ir reglamentuojančias emitento ir skolininko bei obligacijos turėtojo ir kreditoriaus santykius, *pari passu* sąlyga atitinkamu atveju taptų teisiškai privaloma. Taigi, toks privalomasis pobūdis priklausytų nuo nagrinėjamų obligacijų emitento laisvo sprendimo visų pirma pagal bendras jų išleidimo sąlygas nustatyti, kad tokia sąlyga būtų taikoma, ir išipareigoti savo kreditorius vertinti vienodai. Kaip teisingai tvirtina ECB, taip pat matyti, kad nagrinėjamu atveju Graikijos skolos priemonių emitentas, kuris atitinkamu atveju būtų susaistytas *pari passu* sąlygos, yra pati Graikijos valstybė, o ne Eurosistemos centriniai bankai, kaip tokių vertybinių popierių kreditoriai ir turėtojai.
- 102 Galiausiai ieškovai neturi pagrindo remtis ECB sprendimu dėl OMT, kuris buvo priimtas jau susiklosčius nagrinėjamos bylos faktinėms aplinkybėms ir kuris, kaip matyti iš konkrečių jo taikymo sąlygų ir taikymo srities, t. y. iš to, kad egzistuoja išsami EFSP ir ESM makroekonominio pritaikymo programa arba atsargumo priemonių programa, apima situacijas, kurios nėra panašios į situaciją, kai susidaro su valstybės skola susijusi neįprasta krizė, su kuria Graikijos Respublika susidūrė 2012 m. pradžioje ir kuriai esant *pari passu* sąlygos taikymas priklauso būtent nuo išleidimo sąlygų, kurias nustatė atitinkamų vertybinių popierių emitentas skolininkas (žr. šio sprendimo 37 punktą).
- 103 Todėl reikia atmesti visą šį ieškinio pagrindą.
- Dėl ieškinio pagrindo: piktnaudžiavimo įgaliojimais ir tariamo proporcingumo, „suderinamumo ir racionalumo“ principo pažeidimo
- 104 Trečiajame ieškinio pagrinde ieškovai kaltina ECB, viena vertus, piktnaudžiavus įgaliojimais, nes ECB neturėjo diskrecijos ar bent jau ja piktnaudžiavo siekdamas apsaugoti savo finansinį biudžetą nuo nuostolių, kurie tenka privatiems kreditoriams, ir, kita vertus, pažeidus proporcingumo, „suderinamumo ir racionalumo“ principą, kuris išplaukia iš „kartu aiškinamų ESS 5 straipsnio 4 dalies ir SESV 296 straipsnio nuostatų“. Siekdamas savo ir nacionalinių centrinių bankų interesų ECB nustatė sau palankesnę vertinimą privačių kreditorių nenaudai ir pasinaudojo įgaliojimais, kurių ieškovai neturi, todėl piktnaudžiavo įgaliojimais. Iš tiesų tokia priemonė nėra pinigų politikos, skirtos kainų stabilumui užtikrinti, dalis. Be to, 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimu ECB apsaugojo savo finansinius išteklius ir išvengė nuostolių, kurie teko tik privatiems kreditoriams ir indėlininkams, nors ir neturėjo šiuo atžvilgiu diskrecijos ar bent jau tokia diskrecija piktnaudžiavo, „visų pirma, kai apibrėžė padidintą kredito vertę, dėl kurios 2011 m. liepos 21 d. priėmė sprendimą valstybių ir vyriausybės vadovai“. Ieškovų teigimu, toks piktnaudžiavimas įgaliojimais matyti iš to, kad nepateikti motyvai dėl ECB siekto konkretaus tikslo pasitelkiant priimtas priemones, kurios atitinkamai šiuo aspektu yra savavališkos. Iš tiesų ECB veiksmai buvo grindžiami pagrindiniu ar net išimtinu tikslu sukurti privilegijuoto kreditoriaus statusą, t. y. kreditoriaus, kuris, priešingai nei privatūs kreditoriai, galėtų išvengti Graikijos valstybės skolos pertvarkymo. Bet kuriuo atveju tokie ECB veiksmai ir jo sprendimai neatitinka proporcingumo, suderinamumo ir racionalumo principų. Galiausiai ECB, vykstant derybomis dėl mainų susitarimo su Graikijos Respublika neatsižvelgęs į ypatingą privačių investuotojų situaciją, pažeidė aukštesnės galios Sąjungos teisės taisykles ir smarkiai bei akivaizdžiai peržengė savo įgaliojimų vykdymo ribas. Todėl tik privatiems kreditoriams teko nepagrįstai ir kaip „bausmė“ žalingi privalomo Graikijos valstybės skolos pertvarkymo padariniai, nors pats ECB, svarbiausias kreditorius, jų išvengė. Vis dėlto Graikijos skolos priemonių, kurioms pritaikytas PSI, nominali vertė būtų ne tiek sumažinta, jeigu ECB būtų tinkamai dalyvavęs pertvarkymo procese kaip ir kiti privatūs kreditoriai.

- 105 ECB prašo atmesti šį ieškinio pagrindą. Jis teigia, kad atliko tik konsultacinį vaidmenį vykstant politiniu ir makroekonominio lygmeniu sudėtingų derybų procesui, siekdamas užsitikrinti daugelio kreditorių ir kitų finansų įstaigų paramą tam, kad Graikijos Respublika netaptų nemoki, ir kuris galiausiai lėmė PSI. Be to, ECB neturi, atsižvelgęs į proporcingumo principą, pagrįsti Graikijos Respublikos priimtų teisės aktų. Kadangi Sąjungos teisė atitinka Graikijos Respublikos sprendimas nenumatyti ECB dalyvavimo PSI, ECB konsultacinės veiklos negalima laikyti netinkamu jo įgaliojimų vykdymu. Derybos dėl 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimo buvo būtinos techniniu požiūriu tam, kad būtų užtikrintas Graikijos teisės aktų leidėjo priimto sprendimo įgyvendinimas. ECB lygmeniu nebuvo jokio interesų konflikto; jo veikla atitiko jam tenkančią pareigą apsaugoti savo finansinį nepriklausomumą, kad galėtų tęsti SESV numatytą funkcijų vykdymą.
- 106 Pirmiausia reikia pabrėžti, kad teisės aktas tik tada laikomas priimtu piktnaudžiaujant įgaliojimais, jei, remiantis objektyviais, reikšmingais ir suderinamais duomenimis, paaiškėja, kad jis buvo priimtas tik ar bent jau iš esmės siekiant kitų nei nurodytieji tikslų arba norint išvengti Sutartyje konkrečiai numatytos nagrinėjamomis aplinkybėmis taikytinos procedūros (žr. 2008 m. spalio 23 d. Sprendimo *People's Mojahedin Organization of Iran / Taryba*, T-256/07, Rink., EU:T:2008:461, 151 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 107 Reikia pažymėti, kad šiame ieškinio pagrinde ieškovai ginčija ECB veiksmų teisėtumą iš esmės dėl tų pačių motyvų, kurie nurodyti pirmajam ir antrajam ieškinio pagrindams pagrįsti. Tačiau, kaip matyti iš šio sprendimo 87–96 punktuose nurodytų svarstymų, ieškovams nepavyko pateikti objektyvių, reikšmingų ir suderinamų duomenų, iš kurių būtų matyti, kad veiksmais, kuriais kaltinamas, ECB piktnaudžiavo įgaliojimais ir savo diskrecija pagal SESV 127 straipsnio 1 ir 2 dalis, siejamas su SESV 282 straipsnio 1 dalimi ir statuto 18 straipsnio 1 dalies pirma ir antra įtraukomis, arba akivaizdžiai ir smarkiai peržengė tokios diskrecijos ar savo kompetencijos pinigų politikos srityje ribas, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 67–69 punktuose nurodytus principus.
- 108 Taigi, tariamo „privilegiuoto kreditoriaus“ statuso suteikimas Eurosistemos centriniams bankams sudarius ir įgyvendinus 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimą siekiant išvengti Graikijos valstybės skolos pertvarkymo pagal PSI ir pritaikius BVS, negali būti laikomas piktnaudžiavimu arba ECB kompetencijos ribų peržengimu. Atvirkščiai, šios priemonės patenka į jo kompetencijos vykdymo sritį ir priskiriamos prie jo pagrindinių funkcijų, nes jomis konkrečiai siekiama išlaikyti tokių centrinių bankų diskreciją ir užtikrinti tinkamos Eurosistemos veiklos tęstinumą (žr. šio sprendimo 93 punktą). Tas pats taikytina Sprendimui 2012/153, nes juo Graikijos Respublika įpareigojama nacionalinių centrinių bankų naudai padidinti kredito vertę, kad jie galėtų toliau priimti Graikijos skolos priemones kaip užtikrinimo priemones vykdant Eurosistemos kredito operacijas, kaip tai suprantama pagal statuto 18 straipsnio 1 dalies antrą įtrauką (žr. šio sprendimo 94 punktą).
- 109 Todėl reikia atmesti kaltinimus dėl įgaliojimų viršijimo ar piktnaudžiavimo tokiais įgaliojimais.
- 110 Galiausiai motyvai, kuriais grindžiami kaltinimai dėl proporcingumo, „suderinamumo ir racionalumo“ principo ir „kartu aiškinamų ESS 5 straipsnio 4 dalies ir SESV 296 straipsnio nuostatų“ pažeidimo yra tokie glausti, neapibrėžti ir netikslūs, kad neįmanoma suprasti, kuo šie kaltinimai skiriasi nuo jau įvertintų ir atmestų kaltinimų. Taigi, šiuos kaltinimus taip pat reikia atmesti.
- 111 Atitinkamai negalima pritarti argumentams, kuriais grindžiamas trečiasis ieškinio pagrindas, ir dėl jų negali kilti ECB deliktinė atsakomybė.

– Dėl ieškinio pagrindo: SESV 123, 127 straipsnių ir statuto 21 straipsnio pažeidimo

- 112 Ketvirtajame ieškinio pagrinde ieškovai tvirtina, kad ECB pažeidė SESV 123, 127 straipsnius ir statuto 21 straipsnį. Jų teigimu, ECB akivaizdžiai ir smarkiai peržengė savo didelės diskrecijos pagal šias teisės normas ribas, kai vedė derybas dėl 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimo ir gavo privilegiuoto

kreditoriaus statusą, kurio galiojančios teisės nuostatos nenumatė. Tai, kad ECB susidūrė su interesų konfliktu, dar labiau matyti iš jo vietos „trejete“ ir Eurogrupėje, t. y. jis buvo Graikijos Respublikos kreditorius ir pinigų politikos „sergėtojas“, kaip tai suprantama pagal SESV 127 straipsnį. Šių priemonių negalima pateisinti remiantis ECB nepriklausomumu ar autonomija, kurie pripažįstami Sutartimis, nes su pinigų politika susijusi veikla ir sprendimai, kurių ECB gali atitinkamai imtis ir kuriuos jis gali priimti, skirti bendriems Sąjungos tikslams įgyvendinti ir turi atitikti Sąjungos teisę, įskaitant vienodo požiūrio principą.

- 113 ECB prašo atmesti šį ieškinio pagrindą.
- 114 Užtenka konstatuoti, kad argumentai, kuriais grindžiamas šis ieškinio pagrindas, yra itin neapibrėžti ir glausti. Jie iš esmės persipina su argumentais, kuriais grindžiami ieškinio antrasis ir trečiasis pagrindai, todėl *mutatis mutandis* taikomos šio sprendimo 87–96 ir 107–110 punktuose pateiktos išvados. Be to, šie argumentai iš esmės priešaringi, nes jais siekiama pagrįsti teiginį, kad buvo pažeistas SESV 123 straipsnis, siejamas su statuto 21 straipsniu. Iš tiesų, kaip teigia patys ieškovai, veiksmais, kuriais kaltinamas ECB, konkrečiai kalbant, 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimo sudarymu buvo siekiama išvengti Eurosistemos centrinių bankų dalyvavimo Graikijos valstybės skolos pertvarkymo procese, tačiau dėl to buvo prarasta dalis atitinkamuose jų portfeliuose esančių Graikijos skolos priemonių vertės. Vis dėlto reikia pabrėžti, kad toks besąlyginis dalyvavimas kaip tik galėjo būti laikomas įsikišimu, kurio pasekmės sutampa su pasekmėmis, kylančiomis šiems centriniams bankams tiesiogiai įsigijus valstybės vertybinių popierių, o tai draudžiama pagal SESV 123 straipsnį.
- 115 Atitinkamai negalima pritarti argumentams, kuriais grindžiamas ketvirtasis ieškinio pagrindas, ir dėl jų negali kilti ECB deliktinė atsakomybė.
- 116 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia daryti išvadą, kad nė vienas iš neteisėtumu grindžiamų pagrindų, kuriais remiasi ieškovai, negali atitikti pirmosios sąlygos, būtinos tam, kad ECB kiltų deliktinė atsakomybė, kaip tai suprantama pagal SESV 340 straipsnio trečią pastraipą. Taigi, reikia atmesti reikalavimus dėl žalos atlyginimo, kiek jie grindžiami ECB deliktine atsakomybe, kylančia dėl neteisėto akto ir paremta vien tuo, ir nereikia vertinti, ar žala buvo realiai padaryta ir ar tarp nurodytų veiksmų ir žalos yra priežastinis ryšys.

2. Dėl deliktinės ECB atsakomybės už teisėtą norminį aktą

- 117 Papildomai ieškovai nurodo, kad patyrė neįprastą ir specifinę žalą, kaip tai suprantama pagal teismo praktiką, pagal kurią jie turi teisę reikalauti ją atlyginti, net nesant neteisėto ECB akto. Jie teigia, kad nagrinėjamu atveju, kaip Graikijos skolos priemonių turėtojai, jie susidūrė su savo teisės į nuosavybę „neproporcingu ir netoleruotinu ribojimu“, nes šių priemonių nominali vertė buvo neproporcingai sumažinta.
- 118 ECB ginčija ir tai, kad Sąjungos teisėje egzistuoja atsakomybės už teisėtą aktą sistema, ir tai, kad nagrinėjamu atveju buvo padaryta neįprasta ir specifinė žala.
- 119 Kiek tai susiję su Sąjungos deliktine atsakomybe dėl teisėto akto, kuris priimamas įgyvendinant kompetenciją priimti teisės aktus, pabrėžtina, kad iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos, *mutatis mutandis* taikomos klausimams dėl ECB deliktinės atsakomybės pagal SESV 340 straipsnio trečią pastraipą, matyti, kad dabartiniu Sąjungos teisės raidos etapu valstybių narių teisės sistemų lyginamasis nagrinėjimas neleidžia pripažinti, kad egzistuoja Sąjungos deliktinė atsakomybė dėl jos teisėtai vykdomos teisės aktų leidybos sričiai priskiriamos veiklos (žr. 2014 m. spalio 14 d. Sprendimo *Buono ir kt. / Komisija, C-12/13 P ir C-13/13 P*, Rink., EU:C:2014:2284, 43 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Nagrinėjamu atveju kai kurie ieškovų nurodyti aktai, kaip antai

Sprendimas 2012/153, priskiriami prie jo kompetencijos priimti teisės aktus. Todėl vien dėl šios priežasties prašymas atlyginti žalą turi būti atmestas, kiek tai susiję su ECB priimtais visuotinai taikomais aktais ar jo atsisakymu priimti tokį aktą, kaip nurodyta šio sprendimo 71 punkte.

- 120 Taip pat reikia nurodyti, kad nagrinėjamu atveju ieškovai negali teigti, jog patyrė neįprastą ir specifinę žalą, kuri galėtų pateisinti tokios atsakomybės kilimą tuo atveju, jeigu ji vis dėlto būtų iš principo pripažinta. Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad, viena vertus, žala yra „neįprasta“, jei peržengiamos ekonominės rizikos, būdingos nagrinėjamo ekonominio sektoriaus veiklai, ribos (žr. 2012 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *Syndicat des thoniers méditerranéens ir kt. / Komisija*, T-574/08, EU:T:2012:583, 78 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Kita vertus, žala turi būti laikoma „specifine“, jeigu atitinkamas aktas konkrečiai ūkio subjektų kategorijai padaro neproporcingą žalą, palyginti su kitais ūkio subjektais (1998 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Dorsch Consult / Taryba ir Komisija*, T-184/95, Rink., EU:T:1998:74, 80 punktas ir 2004 m. vasario 10 d. Sprendimo *Afrikanische Frucht-Compagnie ir Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert / Taryba ir Komisija*, T-64/01 ir T-65/01, Rink., EU:T:2004:37, 151 punktas).
- 121 Nagrinėjamu atveju ieškovų nurodyta žala neperžengia ekonominės rizikos, būdingos komercinei veiklai finansų sektoriuje, visų pirma sandoriams dėl valstybės išleistų antrinę rinką turinčių skolos priemonių, ribų, ypač kai valstybė, kaip antai Graikijos Respublika, nuo 2009 m. pabaigos turi sumažintą reitingą. Atvirkščiai, nepaisant bendrojo principo, pagal kurį kiekvienam kreditoriui tenka skolininko, įskaitant valstybę, nemokumo rizika, tokie sandoriai sudaromi itin nestabiliuose rinkose, dažnai susiduriančiose su nekontroliuojamais pokyčiais ir rizika, kiek tai susiję su tokių vertybinių popierių vertės sumažėjimu ir padidėjimu, ir dėl to gali būti imamas spekuliacijų siekiant gauti didelį pelną per labai trumpą laikotarpį. Taigi, net darant prielaidą, kad ne visi ieškovai dalyvavo spekuliaciniuose sandoriuose, vis dėlto jie turėjo suprasti tokius pokyčius ir riziką, kad įsigytų vertybinių popierių vertė gali smarkiai kristi. Tai juo labiau patvirtina aplinkybė, kad dar prieš prasidedant 2009 m. finansų krizei Graikijoje, ši valstybė emitentė jau buvo labai įsiskolinusi ir turėjo didelį deficitą. Taigi, dėl PSI patirtos žalos negalima laikyti „neįprasta“, kaip tai suprantama pagal nurodytą teismo praktiką.
- 122 Be to, žala negali būti laikoma „specifine“, nes ieškovams, kaip ir visiems kitiems privatiems investuotojams, žinoma, išskyrus Eurosistemos centrinius bankus, buvo taikomas PSI ir Graikijos įstatymu Nr. 4050/2012 grindžiama diskonto sistema. Šiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į didelį įtrauktų investuotojų skaičių, kurie minėtame įstatyme nurodyti bendrai ir objektyviai, be kita ko, pagal nagrinėjamų vertybinių popierių serijos numerius, ieškovai negali būti laikomi priklausanciais ypatingai ūkio subjektų kategorijai, kuriems padaryta neproporcinga žala, palyginti su kitais ūkio subjektais.
- 123 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia atmesti visą ieškinį ir nereikia vertinti įrodymų, kurie pirmą kartą pateikti dublike, priimtino, įpareigoti ECB pateikti 2012 m. vasario 15 d. mainų susitarimo tekstą ar prašyti atlikti ekspertizę patirtos žalos sumai nustatyti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 124 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovai bylą pralaimėjo, reikia iš jų priteisti bylinėjimosi išlaidas pagal ECB pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (ketvirtoji kolegija)

nusprendžia:

1. **Atmesti ieškinį.**
2. **Priteisti iš Alessandro Accorinti ir kitų priede nurodytų ieškovų bylinėjimosi išlaidas.**

Prek

Labucka

Kreuschitz

Paskelbta 2015 m. spalio 7 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Priedas

Michael Acherer, gyvenantis Bresanoneje (Italija),

Giuliano Agostinetti, gyvenantis Mestrėje (Italija),

Marco Alagna, gyvenantis Milane (Italija),

Riccardo Alagna, gyvenantis Milane,

Agostino Amalfitano, gyvenantis Forijuje (Italija),

Emanuela Amsler, gyvenanti Turine (Italija),

Francine Amsler, gyvenanti Turine,

Alessandro Anelli, gyvenantis Bellinzago Novarese (Italija),

Angelo Giovanni Angione, gyvenantis Potencoje (Italija),

Giancarlo Antonelli, gyvenantis Veronoje (Italija),

Giuseppe Aronica, gyvenantis Likatoje (Italija),

Elisa Arsenio, gyvenanti Sesto San Džiovanyje (Italija),

Pasquale Arsenio, gyvenanti Sesto San Džiovanyje,

Luigi Azzano, gyvenantis Konkordijoje Sadžitarijoje (Italija),

Giovanni Baglivo, gyvenantis Lečėje (Italija),

Mario Bajeli, gyvenantis Bergame (Italija),

Mario Stefano Baldoni, gyvenantis Materoje (Italija),

Giulio Ballini, gyvenantis Lonate (Italija),

Antonino Barbara, gyvenantis Neapolyje (Italija),

Armida Baron, gyvenanti Kasoloje (Italija),
Paolo Baroni, gyvenantis Romoje (Italija),
Lucia Benassi, gyvenanti Skandiane (Italija),
Michele Benelli, gyvenantis Madignano (Italija),
Erich Bernard, gyvenantis Lanoje (Italija),
Flaminia Berni, gyvenanti Romoje,
Luca Bertazzini, gyvenantis Moncoje (Italija),
Adriano Bianchi, gyvenantis Casale Corte Cerro (Italija),
Massimiliano Bigi, gyvenantis Montecchio Emilia (Italija),
Daniele Fabrizio Bignami, gyvenantis Milane,
Sergio Borghesi, gyvenantis Coredo (Italija),
Borghesi Srl, įsteigta Klese (Italija),
Sergio Bovini, gyvenantis Kogolete (Italija),
Savino Brizzi, gyvenantis Turine,
Annunziata Brum, gyvenanti Badiola (Italija),
Christina Brunner, gyvenanti Laivese (Italija),
Giovanni Busso, gyvenantis Caselette (Italija),
Fabio Edoardo Cacciuttolo, gyvenantis Milane,
Vincenzo Calabrò, gyvenantis Romoje,
Carlo Cameranesi, gyvenantis Ankonoje (Italija),
Giuseppe Campisciano, gyvenantis Besana in Brianza (Italija),
Allegra Canepa, gyvenanti Pizoje (Italija),
Luca Canonaco, gyvenantis Kome (Italija),
Piero Cantù, gyvenantis Vimerkatėje (Italija),
Fabio Capelli, gyvenantis Tortonoje (Italija),
Gianluca Capello, gyvenantis San Reme (Italija),
Sergio Capello, gyvenantis San Reme,

Filippo Caracciolo Di Melito, gyvenantis Lukoje (Italija),

Mario Carchini, gyvenantis Kararoje (Italija),

Elena Carra, gyvenanti Romoje,

Claudio Carrara, gyvenantis Nembre (Italija),

Filippo Carosi, gyvenantis Romoje,

Ivan Michele Casarotto, gyvenantis Veronoje,

Anna Maria Cavagnetto, gyvenanti Turine,

Gabriele Lucio Cazzulani, gyvenantis Segrate (Italija),

Davide Celli, gyvenantis Riminyje (Italija),

Antonio Cerigato, gyvenantis Feraroje (Italija),

Paolo Enrico Chirichilli, gyvenantis Romoje,

Celestino Ciocca, gyvenantis Romoje,

Mariagiuseppa Civile, gyvenanti Milane,

Benito Colangelo, gyvenantis Bolatėje (Italija),

Roberto Colicchio, gyvenantis Milane,

Edoardo Colli, gyvenantis Trieste (Italija),

Nello Paolo Colombo, gyvenantis Kazatenove (Italija)

Mario Concini, gyvenantis Tuene (Italija),

Marika Congestrì, gyvenanti S. Onofrio (Italija),

Luigi Corsini, gyvenantis Pistojoje (Italija),

Maria Chiara Corsini, gyvenanti Genujoje (Italija),

Aniello Cucurullo, gyvenantis Čivitavekijoje (Italija),

Roberto Cugola, gyvenantis Melara (Italija),

Roberto Cupioli, gyvenantis Riminyje,

Giuseppe D'Acunto, gyvenantis Lucques,

Nazzareno D'Amici, gyvenantis Romoje,

Stefano D'Andrea, gyvenantis Ankonoje,

Rosa D'Antonio, gyvenanti Erkolane (Italija),
Michele Danelon, gyvenantis Gruaro (Italija),
Piermaria Carlo Davoli, gyvenantis Milane,
Iole De Angelis, gyvenanti Romoje,
Roberto De Pieri, gyvenantis Trevize (Italija),
Stefano De Pieri, gyvenantis Martelage (Italija),
Ario Deasti, gyvenantis San Reme,
Stefano Marco Debernardi, gyvenantis Aostoje (Italija),
Gianfranco Del Mondo, gyvenantis Kazorijoje (Italija),
Salvatore Del Mondo, gyvenantis Gaetoje (Italija),
Gianmaria Dellea, gyvenantis Kastelvekanoje (Italija),
Rocco Delsante, gyvenantis Langirane (Italija),
Gianmarco Di Luigi, gyvenantis Sant Antime (Italija),
Alessandro Di Tomizio, gyvenantis Redžele (Italija),
Donata Dibenedetto, gyvenanti Altamūroje (Italija),
Angela Dolcini, gyvenanti Pavijoje (Italija),
Denis Dotti, gyvenantis Milane,
Raffaele Duino, gyvenantis San Martino Buon Albergo (Italija),
Simona Elefanti, gyvenanti Montecchio Emilia,
Maurizio Elia, gyvenantis Romoje,
Claudio Falzoni, gyvenantis Besnate (Italija),
Enrico Maria Ferrari, gyvenantis Romoje,
Giuseppe Ferraro, gyvenantis Pago Vallo Lauro (Italija),
Fiduciaria Cavour Srl, įsteigta Romoje,
Giorgio Filippello, gyvenantis Kakame (Italija),
Giovanni Filippello, gyvenantis Kakame,
Dario Fiorin, gyvenantis Venecijoje (Italija),

Guido Fortunati, gyvenantis Veronoje,
Achille Furioso, gyvenantis Agrigente (Italija),
Monica Furlanis, gyvenanti Konkordijoje Sadžitarijoje,
Vitaliano Gaglianese, gyvenantis San Džiuliano Termėje (Italija),
Antonio Galbo, gyvenantis Palerme (Italija),
Gianluca Gallino, gyvenantis Milane,
Giandomenico Gambacorta, gyvenantis Romoje,
Federico Gatti, gyvenantis Besana in Brianza,
Raffaella Maria Fatima Gerardi, gyvenanti Lavele (Italija),
Mauro Gini, gyvenantis Bresanonėje,
Barbara Giudiceandrea, gyvenanti Romoje,
Riccardo Grillini, gyvenantis Luge (Italija),
Luciano Iaccarino, gyvenantis Veronoje,
Vittorio Iannetti, gyvenantis Kararoje,
Franz Anton Inderst, gyvenantis Marlenge (Italija),
Alessandro Lepore, gyvenantis Džovinace (Italija),
Hermann Kofler, gyvenantis Merane (Italija),
Fabio Lo Presti, gyvenantis Ponte San Pietro (Italija),
Silvia Locatelli, gyvenanti Brembate (Italija),
Nicola Lozito, gyvenantis Grumo Apuloje (Italija),
Rocco Lozito, gyvenantis Grumo Apuloje,
Fabio Maffoni, gyvenantis Sončine (Italija),
Silvano Maffoni, gyvenantis Orcinuovyje (Italija),
Bruno Maironi Da Ponte, gyvenantis Bergame (Italija),
Franco Maironi Da Ponte, gyvenantis Bergame,
Michele Maironi Da Ponte, gyvenantis Bergame,
Francesco Makovec, gyvenantis Lesmo (Italija),

Concetta Mansi, gyvenanti Materoje,
Angela Marano, gyvenanti Melito di Napoli (Italija),
Bruno Marchetto, gyvenantis Milane,
Fabio Marchetto, gyvenantis Milane,
Sergio Mariani, gyvenantis Milane,
Lucia Martini, gyvenanti Skandičyje (Italija),
Alessandro Mattei, gyvenantis Trevize,
Giorgio Matterazzo, gyvenantis Serenje (Italija),
Mauro Mazzone, gyvenantis Veronoje,
Ugo Mereghetti, gyvenantis Brešoje (Italija),
Ugo Mereghetti, veikiantis Fulvia Mereghetti, gyvenančios Kazamasimoje (Italija), vardu ir naudai,
Vitale Micheletti, gyvenantis Brešoje,
Giuseppe Mignano, gyvenantis Genujoje,
Fabio Mingo, gyvenantis Ladispolyje (Italija),
Giovanni Minorenti, gyvenantis Gvidonijoje Montečelijuje (Italija),
Filippo Miuccio, gyvenantis Romoje,
Fulvio Moneta Caglio de Suvich, gyvenantis Milane,
Giancarlo Monti, gyvenantis Milane,
Angelo Giuseppe Morellini, gyvenantis Besana in Brianza,
Barbara Mozzambani, gyvenanti San Martino Buon Albergo,
Mario Nardelli, gyvenantis Gubijuje (Italija),
Eugenio Novajra, gyvenantis Udinėje (Italija),
Giorgio Omizzolo, gyvenantis Baone (Italija),
Patrizia Paesani, gyvenanti Romoje,
Daniela Paietta, gyvenanti Aronoje (Italija),
Luigi Paparo, gyvenantis Volla (Italija),
Davide Pascale, gyvenantis Milane,

Salvatore Pasciuto, gyvenantis Gaetoje,
Sergio Pederzani, gyvenantis Ossuccio (Italija),
Aldo Perna, gyvenantis Neapolyje,
Marco Piccinini, gyvenantis San Mauro Torinezėje (Italija),
Nicola Piccioni, gyvenantis Sončine,
Stefano Piedimonte, gyvenantis Neapolyje,
Mauro Piliego, gyvenantis Bolcane (Italija),
Vincenzo Pipolo, gyvenantis Romoje,
Johann Poder, gyvenantis Silandre (Italija),
Giovanni Polazzi, gyvenantis Milane,
Santo Pullarà, gyvenantis Riminyje,
Patrizio Ragusa, gyvenantis Romoje,
Rosangela Raimondi, gyvenanti Arlūne (Italija),
Massimo Ratti, gyvenantis Milane,
Gianni Resta, gyvenantis Imoloje (Italija),
Giuseppe Ricciarelli, gyvenantis San Džustine (Italija),
Enrica Rivi, gyvenanti Scandiane,
Maria Rizescu, gyvenanti Pezare (Italija),
Alessandro Roca, gyvenantis Turine,
Mario Romani, gyvenantis Milane,
Claudio Romano, gyvenantis Neapolyje,
Gianfranco Romano, gyvenantis Pističyje (Italija),
Ivo Rossi, gyvenantis Netūne (Italija),
Alfonso Russo, gyvenantis Scandiane,
Iginio Russolo, gyvenantis San Quirino (Italija),
Francesco Sabato, gyvenantis Barselonoje (Ispanija),
Giuseppe Salvatore, gyvenantis Silvyje (Italija),

Luca Eudilio Sarzi Amadè, gyvenantis Milane,
Tiziano Scagliola, gyvenantis Terlicyje (Italija),
Antonio Scalzullo, gyvenantis Aveline (Italija),
Liviano Semeraro, gyvenantis Gaviratėje (Italija),
Laura Liliana Serpente, gyvenanti Ankonoje (Italija),
Maria Grazia Serpente, gyvenanti Ankonoje,
Luciana Serra, gyvenanti Milane,
Giuseppe Silecchia, gyvenantis Altamūroje,
Paolo Sillani, gyvenantis Bergame,
Vincenzo Solombrino, gyvenantis Neapolyje,
Patrizia Spiezia, gyvenanti Kazorijoje,
Alberto Tarantini, gyvenantis Romoje,
Halyna Terentyeva, gyvenanti Konkordijoje Sadžitarijoje,
Vincenzo Tescione, gyvenantis Kazertoje (Italija),
Riccardo Testa, gyvenantis Čėčinoje (Italija),
Salvatore Testa, gyvenantis Pontinijoje (Italija),
Nadia Toneatti, gyvenanti Trieste,
Giuseppe Ucci, gyvenantis Kome,
Giovanni Urbanelli, gyvenantis Peskaroje,
Giuseppina Urciuoli, gyvenanti Aveline,
Amelia Vaccaro, gyvenanti Kjavaryje (Italija),
Maria Grazia Valentini, gyvenanti Tuene,
Nicola Varacalli, gyvenanti Occhieppo Superiore (Italija),
Giancarlo Vargiu, gyvenantis Bolonijoje (Italija),
Salvatore Veltri Barraco Alestra, gyvenantis Marsaloje (Italija),
Roberto Vernerio, gyvenantis Milane,
Vincenza Vigilia, gyvenanti Castello d'Agogna (Italija),

Celso Giuliano Vigna, gyvenantis Kastel San Pjetro Termėje (Italija),

Roberto Vignoli, gyvenantis Santa Marineloje (Italija),

Georg Weger, gyvenantis Merane,

Albino Zanichelli, gyvenantis Buzanoje (Italija),

Maurizio Zorzi, gyvenantis Oroje (Italija).

Turinys

Teisinis pagrindas	2
Ginčo aplinkybės	2
Procesas ir šalių reikalavimai	8
Dėl teisės	10
1. Dėl ECB deliktinės atsakomybės už neteisėtą aktą	10
Dėl priimtinumą	10
Dėl esmės	13
Dėl ECB atsakomybės kilimo sąlygų pagal SESV 268 ir 340 straipsnius	13
Dėl tariamai neteisėtų ECB veiksmų	14
– Pirminės pastabos	14
– Dėl ieškinio pagrindo: teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažeidimo	15
– Dėl ieškinio pagrindo: vienodo požiūrio į „privatūs kreditorius“ principo ir pari passu sąlygos pažeidimo	17
– Dėl ieškinio pagrindo: piktnaudžiavimo įgaliojimais ir tariamo proporcingumo, „suderinamumo ir racionalumo“ principo pažeidimo	22
– Dėl ieškinio pagrindo: SESV 123, 127 straipsnių ir statuto 21 straipsnio pažeidimo	23
2. Dėl deliktinės ECB atsakomybės už teisėtą norminį aktą	24
Dėl bylinėjimosi išlaidų	25